

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

สภาพปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา
ทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

พล.ต วิศิษฐ์ วิศิษฐ์โยธิน

27 ก.ย. 2560
372779

#600244737

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ พลตรี วิศิษฐ์ วิศิษฐ์โยธิน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....^{ทีเชินแก้ว} ^{เลี่ยมสุวรรณ}.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....^ช ^{ชช: 1๙๙}.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนีธ์ ธารเสนา)

.....^{ชช}.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

.....^{ทีเชินแก้ว} ^{เลี่ยมสุวรรณ}.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....^ช ^{ชช: 1๙๙}.....คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนีธ์ ธารเสนา)

วันที่ 31 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ” สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ให้ความคิดเห็นในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่เป็นอย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนีธ์ ธารเสนา และ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการจัดทำแบบสอบถาม และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ในวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยเข้ารับการศึกษา ซึ่งความรู้ที่ได้รับนั้น เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และข้าราชการในสังกัด สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือด้านข้อมูล และข้อเสนอแนะต่างๆ มา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวของข้าพเจ้า ที่เป็นแรงบันดาลใจ และเป็นกำลังใจสำคัญตลอดการวิจัยครั้งนี้ คุณค่าอันใดที่เกิดขึ้นจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแก่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จจนตราบเท่าทุกวันนี้

พล.ต. วิศิษฐ์ วิศิษฎ์โยธิน

56930161: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: สภาพปัญหา/แนวทางพัฒนา/ประกันคุณภาพการศึกษา/ สถาบันการศึกษาทางทหาร
ระดับสูง/ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

วิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์: สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพ
การศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (THE
PROBLEMS AND DEVELOP OPERATIONAL GUIDELINES FOR QUALITY ASSURANCE
INSTITUTE OF SENIOR MILITARY ACADEMY NATIONAL DEFENSE STUDIES
INSTITUTE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ, ปร.ด. 102 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ
สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานประกัน
คุณภาพการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบและด้านการนำ
ผลการประเมินมาปรับปรุง ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และ
เชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย บุคลากรที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานประกัน
คุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จำนวน 55 คน
และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย
ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมทั้ง
4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินการ และด้านการวางแผน
มีปัญหาในระดับมาก ส่วนด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง และด้านการตรวจสอบมีปัญหาในระดับน้อย
สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผน ควรเปิดโอกาส
ให้หลาย ๆ ฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน จัดอบรมและการประชุม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสร้าง
ความรู้ ความเข้าใจให้ตรงกัน และสามารถกำหนดแผนงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้านการ
ดำเนินการ จัดโครงการอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถาบัน ด้านการตรวจสอบ เร่งพัฒนาระบบสารสนเทศที่ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและเอกสาร
การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อลดภาระให้กับผู้ปฏิบัติงาน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง
ควรจัดทำระบบการติดตามการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างเป็นรูปธรรม และบรรจุไว้ใน
การดำเนินงานของสถาบัน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถาบันทราบอย่างทั่วถึง

56930161: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A

(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PROBLEMS/ DEVELOPMENT/ QUALITY ASSURANCE/ SENIOR
MILITARY ACADEMY/ NATIONAL DEFENSE STUDIES INSTITUTE

WISIT WISITYOTHIN: THE PROBLEMS AND DEVELOP OPERATIONAL
GUIDELINES FOR QUALITY ASSURANCE INSTITUTE OF SENIOR MILITARY
ACADEMY NATIONAL DEFENSE STUDIES INSTITUTE. ADVISOR: TIENKAEW
LIEMSUWAN, Ph.D. 102 P. 2015.

A study of the problems and develop operational guidelines for quality assurance Institute of Senior Military Academy National Defense Studies Institute. The objective to study the problems of education quality assurance. And study the recommendations and work development. Quality education in four areas : planning. The action the monitoring and the evaluation result to improve. The researchers used a combination of research (Mix method) with quantitative tools. And qualitative the population in this study was composed. Personnel involved and perform quality assurance of Senior Military Academy National Defense Studies Institute of 55 people and the management of Senior Military Academy National Defense Studies Institute of Defence Studies 4 was used in this study were questionnaires and interviews. The data analysis were percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The study found that the problem of the quality of the images, including four on a low level. Considering that it was found. The action and planning a high level for the evaluation result to improve. And monitoring a low level. For suggestions and guidelines for quality assurance planning. Should allow the many parties involved in the planning. Training and Conference Stakeholders on all sides to create knowledge understanding synchronization And plans to be in the same direction. The action organizing training workshops for staff development, quality assurance within the institution. Inspection accelerate the development of information systems that help in data collection and documentation of quality assurance. To reduce the burden on the worker. And the evaluation result to improve. Should establish a system to track the evaluation result is a substantial improvement. And put them in the operation of the institutions. The public relations staff in the institution know thoroughly.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	8
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา.....	11
สภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	23
แนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน.....	25
กระบวนการดำเนินงานวงจรเดมมิง.....	27
สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากร.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิจัย.....	53
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา ทางทหารระดับสูง.....	54
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารของสถาบัน การศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เกี่ยวกับ ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา.....	64
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผลการวิจัย.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	93
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	102

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนและคำร้อยละ ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 55).... 54
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหาการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการ ป้องกันประเทศ โดยภาพรวม (N = 55)..... 56
3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ..... 57
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ..... 58
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพ การศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ..... 60
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำผลการประกันคุณภาพ ศึกษามารับปรับปรุง จำแนกเป็นรายชื่อ..... 62
7	ความถี่ในการให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ..... 63
8	สรุปการอภิปรายผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาและข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ..... 82

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพ.....	20
3 กระบวนการ PDCA.....	28
4 การควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกระดับที่เชื่อมโยงกัน.....	30
5 ความสัมพันธ์ระบบการประกันคุณภาพภายในและแนวคิดกระบวนการบริหาร คุณภาพงานด้วยวัฏจักรเดมมิ่ง.....	34
6 การจัดโครงสร้างส่วนราชการ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.....	37

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ของโลกในปัจจุบัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการพลังงานไปอย่างรวดเร็ว บุคคลในสังคมจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศต้องเร่งพัฒนาการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาให้มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรา 47 ซึ่งกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อใช้เป็นกลไกในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถาบันตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนด รวมทั้งสถาบันการศึกษาของกองทัพก็ต้องเร่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาด้วย ดังจะเห็นได้จากคำสั่งกองทัพไทย (เฉพาะ) ที่ 55/ 51 เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ระบบการศึกษาของกองทัพไทย มุ่งไปสู่การเตรียมความพร้อมด้านกำลังพล ให้สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกองบัญชาการกองทัพไทย ได้มีคำสั่งกองทัพไทย (เฉพาะ) ที่ 55/ 51 กำหนดให้สถาบันวิชาการป้องกันประเทศเป็นหน่วยจัดการศึกษาหลักสูตรทางทหารระดับสูง เพื่อตอบสนองกองทัพไทยในด้านการป้องกันประเทศและการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันศึกษาในกองทัพไทย รวมทั้งสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศด้วย โดยมีกองคุณภาพและมาตรฐานการฝึกศึกษาทหาร ซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ทำหน้าที่ กำกับ ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาของกองทัพในภาพรวม ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการฝึกศึกษาทหารให้มีมาตรฐานทางวิชาการเทียบเท่าหรือสูงกว่าการศึกษาของภาครัฐหรือภาคเอกชน (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2554)

สำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ตามระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษาภายใน โดยเริ่มตั้งแต่สถาบันการศึกษามีการวางแผน และดำเนินการตามแผนเพื่อพัฒนาสถาบันการศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย และเกณฑ์การประเมินคุณภาพ มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา จากนั้นหน่วยงานต้นสังกัด คือ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จะเข้ามาดำเนินการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของแต่ละสถาบันการศึกษาอีกครั้ง โดยใช้มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วย มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมินทั้ง 7 มาตรฐาน และ 31 ตัวบ่งชี้ ใช้ในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และให้แต่ละสถาบันการศึกษามีการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในต่อต้นสังกัดทุกปีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาสถาบันการศึกษาของกองทัพ มีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯ และเป็นไปตามนโยบายของกองทัพไทย ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

จากการศึกษารายงานการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยคณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ พบว่า แต่ละสถาบันมีปัญหาที่เป็นจุดอ่อน (จาร์ส นองมาก, 2545) ที่ควรพัฒนาเหมือนกัน ดังนี้

1. งบประมาณในการส่งเสริมให้สถาบันมีการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามีจำกัด
2. ความเข้าใจและความร่วมมือของบุคลากรต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษายังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ยังไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร
3. การฝึกอบรมให้บุคลากร ครู อาจารย์ และผู้บริหารของแต่ละสถาบัน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของงานประกันคุณภาพการศึกษายังไม่ครอบคลุมและกว้างขวางเพียงพอ
4. การนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปปรับปรุงพัฒนาอย่างทำได้ไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม

ถึงแม้การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศเป็นอย่างมาก แต่ก็ยังคงมีการเข้าใจคลาดเคลื่อน จากความเป็นจริงหลายประการ ส่งผลกระทบให้ไม่สามารถพัฒนางานการศึกษาได้เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของจาร์ส นองมาก (2545) ที่กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมีหลายประเด็นด้วยกัน เช่น เข้าใจว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระให้กับบุคลากรในสถาบันการศึกษาและเป็นเรื่อง

เฉพาะกิจ เกิดกระแสขึ้นชั่วครั้งชั่วคราว อีกไม่นานก็จะเลิกล้มไป รวมทั้งไม่เกิดประโยชน์
 เสียบบประมาณและทรัพยากร สถาบันการศึกษาเขียนรายงานการประเมินตนเองไม่ตรง
 กับการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้ได้คะแนนมาก ไม่เห็นความสำคัญของการนำผลการประเมินไปปรับปรุง
 และพัฒนาหน่วยงาน หน่วยงานจึงไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนผู้รับการประเมิน
 ไม่กล้ายอมรับความจริง เนื่องจากผลการประเมินมีทั้งในทางดีและไม่ดี หากปล่อยปัญหาเหล่านี้ไว้
 จะทำให้คุณภาพและมาตรฐานการฝึกศึกษาของกองทัพลดต่ำลง ส่งผลกระทบต่อถึงคุณภาพ
 และประสิทธิภาพของกำลังพลที่ปฏิบัติงานในกองทัพ อันก่อให้เกิดผลต่อความมั่นคงของประเทศชาติ
 ในอนาคต

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษา
 ทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ดังกล่าว เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องโดยตรง
 กับการผลิตกำลังพลของกองทัพ ซึ่งคุณภาพของกำลังพลนับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนากองทัพ
 เนื่องจากกำลังพลเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจและเป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ของกองทัพ
 หากกำลังพลของกองทัพมีคุณภาพและประสิทธิภาพ จะส่งผลให้กองทัพและประเทศชาติเข้มแข็ง
 ในทางตรงกันข้าม หากกำลังพลของกองทัพไม่มีคุณภาพ ไม่ได้รับการพัฒนา จะส่งผลให้กองทัพ
 และประเทศชาติล้าหลัง ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ในเวทีโลกได้ อันจะส่งผลกระทบต่อ
 ถึงความมั่นคงของประเทศชาติในอนาคต

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นหนึ่งในผู้บริหารของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง
 สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษา
 ถึงปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการ
 ประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกัน
 ประเทศ รวมทั้งหาแนวทางการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพให้ได้คุณภาพ
 และมาตรฐานต่อไป

คำถามการวิจัย

ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง
 สถาบันวิชาการป้องกันประเทศในปัจจุบัน มีอะไรบ้าง และอยู่ในระดับใด และมีแนวทางในการแก้ไข
 และพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนา
 คุณภาพการศึกษาของกองทัพได้อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ตามขอบข่ายกระบวนการดำเนินงานวงจรเดมมิง (Deming cycle: PDCA) 4 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา (Plan)
- 1.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา (Do)
- 1.3 ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา (Check)
- 1.4 ด้านการนำผลการประกันคุณภาพศึกษามาปรับปรุง (Act)

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 เชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ทั้ง 4 สถาบัน โดยแจกจ่ายแบบสอบถามตามสัดส่วนจำนวนบุคลากรของหน่วยงาน ได้แก่

1. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จำนวน 20 ชุด
2. วิทยาลัยเสนาธิการทหาร จำนวน 15 ชุด
3. สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง จำนวน 10 ชุด
4. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ จำนวน 10 ชุด รวมทั้งหมด 55 ชุด

2.2 เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จำนวน 4 คน ได้แก่

1. ผู้อำนวยการกองคุณภาพและมาตรฐานการฝึกศึกษาทหาร กองบัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
2. ผู้อำนวยการกองพัฒนาการและวางแผนการศึกษา วิทยาลัยเสนาธิการทหาร
3. ผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
4. ผู้อำนวยการกองแผนและโครงการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย เดือนกรกฎาคม ถึงธันวาคม พ.ศ. 2558

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ของกองทัพ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา และสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบันให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

2. สถาบันวิชาการป้องกันประเทศได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เพื่อประกอบการ ตัดสินใจ สั่งการ ตามนโยบายการศึกษาของกองทัพไทย ด้านการบริหารการศึกษาเกี่ยวกับการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง หมายถึง สถาบันการศึกษาทางทหารของกองทัพไทย ซึ่งกองบัญชาการกองทัพไทย ได้มีคำสั่งให้สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นหน่วยจัดการศึกษา หลักสูตรทางทหารระดับสูง มีจำนวน 4 สถาบัน ได้แก่

- 1.1 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- 1.2 วิทยาลัยเสนาธิการทหาร
- 1.3 สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
- 1.4 ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

2. สภาพปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรค ขัดข้อง ที่พบในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา ใน 4 ด้าน ในช่วงระยะเวลาดำเนินการระหว่าง ตุลาคม พ.ศ. 2557 ถึงกันยายน พ.ศ. 2558 คือ

2.1 ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบัน ให้สอดคล้องตามเกณฑ์ การประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา มีความชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้

2.3 ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การแต่งตั้ง คณะผู้ตรวจสอบที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา

ภายในสถาบัน และการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน
ต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

2.4 ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดทำรายงานผล
การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
และการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพ
การศึกษาภายในอย่างเป็นทางการและเป็นระบบและต่อเนื่อง

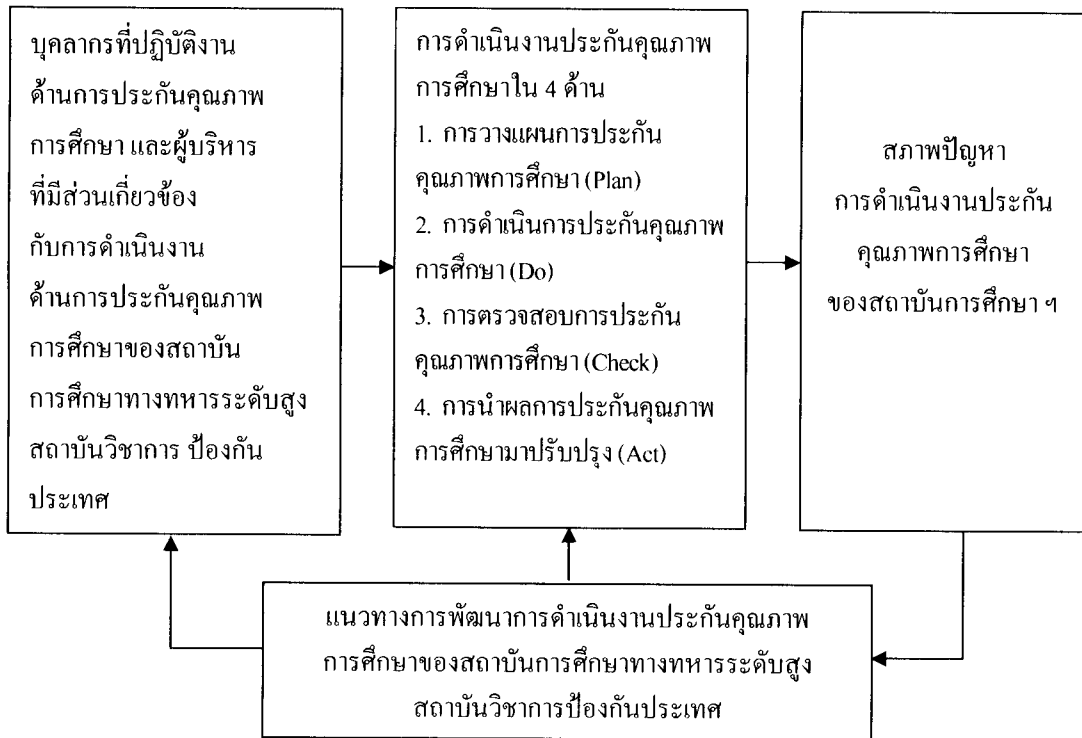
โดยนำทั้ง 4 ด้าน มาปรับปรุง ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามสภาพปัญหาในการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ
คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถาบันศึกษานั้นเอง
หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษานั้น ตามขอบข่ายกระบวนการ
ดำเนินงานวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) ดังนี้ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำ
ผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง

4. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ข้อเสนอแนะ
หรือวิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ในทางที่ดีกว่าขึ้น ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหาร
ระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานวิจัย โดยมีรายละเอียดเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา
3. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
4. แนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
5. กระบวนการดำเนินงานวงจรเดมมิง (Deming cycle) PDCA
6. สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

บรรจบ จันทมาศ (2541, หน้า 2) ให้ความหมายของคำว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติใด ๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้ จะทำให้เกิดความมั่นใจ ได้ว่าจะได้ผลงานที่มีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์

ทบทวนมหาวิทยาลัย (2544, หน้า 24) ให้นิยาม คำว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การมีระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบ คุณภาพตามดัชนีที่กำหนด เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนได้มั่นใจว่า สถาบันนั้น ๆ สามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

ไพบุลย์ เปานิล (2543, หน้า 16) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ว่าหมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการที่มีแผนและเป็นระบบที่สถาบันการศึกษาดำเนินงานตามแผน และระบบที่กำหนด เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานตามปรัชญา พันธกิจ

และจุดมุ่งหมายที่กำหนด และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ (บัณฑิต ผู้ปกครอง และผู้ใช้บัณฑิต)

วันชัย ศิริชนะ (2540, หน้า 10) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการกระทำ กิจกรรมใดที่สะท้อนถึงควมมีคุณภาพ การตรวจสอบเป็นกลไกเพิ่มเติม เพื่อให้สังคมมั่นใจยิ่งขึ้นว่า การดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งการให้การศึกษาที่มีคุณภาพจะต้อง ทำอย่างมีระเบียบแบบแผน

จรัส นองมาก (2544, หน้า 2) ให้ความหมายการประกันคุณภาพว่า ตามความที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง การประเมินผล และการติดตามตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายนอกก็ตรวจสอบโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา

จากความหมายที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง หลักการดำเนินการ กระบวนการ หรือกิจกรรมของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีหลักฐาน สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการรับประกันและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าผลผลิตของสถาบันจะได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่กำหนด

ความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา

มีเหตุผลความจำเป็นหลายประการที่ทำให้สถานศึกษาต้องดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 1)

1. กระแสโลกาภิวัตน์
  - 1.1 เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร
  - 1.2 การแข่งขันกับนานาชาติ
  - 1.3 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ
2. สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทย
  - 2.1 วิฤตเศรษฐกิจ
  - 2.2 คุณภาพของประชากรต่อการพัฒนาประเทศ
  - 2.3 ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติ
  - 2.4 วิถีทางประชาธิปไตย
3. สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน
  - 3.1 การจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สังคม ประเทศชาติ และกระแสโลกาภิวัตน์

3.2 รัฐไม่สามารถสร้างคนให้มีจิตใจที่ดี ให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำรงชีวิตในสังคม ประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

4. บทบัญญัติด้านการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

4.1 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (มาตรา 43)

4.2 การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน (มาตรา 43)

4.3 จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (มาตรา 81)

5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (หมวด 6)

5.1 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 47)

5.2 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 48)

5.3 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำการประเมินผล การจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของการศึกษาให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (มาตรา 49) 11

จากเหตุผลที่กล่าว สถาบันการศึกษาจึงต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่เชื่อมั่น ยอมรับของชุมชน และสังคม ซึ่งมีผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพของประเทศโดยตรง

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา

แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา

กำหนดไว้ 6 ขั้นตอนที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 23-40)

1. การศึกษาและการเตรียมการ เป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญมากสำหรับการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันศึกษา เพราะเป็นการสร้างการรับรู้ การตระหนัก และการยอมรับ ตลอดจนความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้ครูและบุคลากรทุกคนร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันศึกษา ด้วยยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1.1 การตั้งคณะทำงานศึกษาและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันการศึกษา โดยผู้บริหารสถาบันการศึกษาจะต้องคัดสรรครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละ ท้วมเท ทั้งร่างกายแรงใจ สติปัญญาและเวลาที่สามารถร่วมกันทำงานได้อย่างมีคุณภาพ ตั้งเป็นคณะทำงานที่จะบุกเบิกในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ช่วยบริหาร ฯ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน (คณะทำงานนี้ ควรเป็นทีมงานเล็ก ๆ ประมาณ 8-12 คน)

1.2 การให้การศึกษแก่ครูและบุคลากร ด้านความรู้ความเข้าใจและการยอมรับตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นับเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา และเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษาต้องวางแผนในการดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก และโน้มน้าวใจให้ครูและบุคลากรยอมรับและผูกพันที่จะร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

1.3 การตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากสถาบันการศึกษาจะมีคณะกรรมการสถาบันการศึกษา ซึ่งเห็นชอบกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา และถือเป็นนโยบายที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จแล้ว สถาบันการศึกษาควรตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ในการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา

2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ความมีประสิทธิผลของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารที่จะออกแบบกระบวนการทำงานภายในสถาบันการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับปรัชญา ความเชื่อ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และภารกิจของสถานศึกษา ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น กระบวนการบริหารอันดับแรก

ที่สถาบันการศึกษาควรดำเนินการ คือ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะสร้างความมั่นใจและให้เป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ตลอดจนผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถาบันการศึกษาทุกคนว่า สถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกคนก็คือ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบในการดำเนินการดังนี้

2.1 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากแนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 5 ด้าน การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม และการร่วมคิดร่วมทำ การกระจายอำนาจทางการศึกษา และการแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เป็นแนวคิดที่แสดงถึงความรับผิดชอบของสถานศึกษาในการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการศึกษายอดเยี่ยมที่สุด ดังนั้น ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนเองได้ ซึ่งมาตรฐานนั้นจะต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานการศึกษาระดับชาติ และมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการ ศักยภาพ และความพร้อมของสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการร่วมมือร่วมใจกันจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษานั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพราะข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาจะถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลสารสนเทศนี้เรียกว่า ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline data) ส่วนในระบบการตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาก็จำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงผลสำเร็จหรือความก้าวหน้าในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในรอบหนึ่งปีว่าสถานศึกษามีคุณภาพหรือความสามารถในการจัดการศึกษาเพียงใด มีจุดแข็ง จุดอ่อน เรื่องใด จะได้ปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้ให้ผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษา และธรรมเนียมสถานศึกษาสำหรับระบบ

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าข้อมูลสารสนเทศเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดทำให้เป็นระบบถูกต้อง สมบูรณ์ และสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวได้ตลอดเวลา

2.3 การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา ธรรมนูญสถานศึกษา (School charter)

ถือว่าเป็นแผนแม่บทในการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่เกิดจากการวางแผน และพันธะสัญญาที่มีร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร ในสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด ในการจัดทำธรรมนูญ สถานศึกษา สิ่งที่สถานศึกษาจะต้องตระหนัก คือ วัตถุประสงค์ของการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา ความสำคัญของการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา องค์ประกอบของธรรมนูญสถานศึกษา ขั้นตอนการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา และการนำธรรมนูญสถานศึกษาไปใช้

2.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่จะได้มา ซึ่งแผนการดำเนินงานรายปีของสถานศึกษา โดยทั่วไปแล้วการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี จะเป็นการนำเอายุทธศาสตร์และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา มาดำเนินการวางแผนเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี

2.5 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพ มักเป็นคำที่ใช้คู่กัน กรณีที่สถานศึกษามีมาตรฐานหรือได้รับการรับรองมาตรฐานนั้น แสดงถึงว่า สถานศึกษานั้นมีคุณภาพ ซึ่งการที่สถานศึกษาจะมีคุณภาพหรือได้มาตรฐาน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการในการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานด้วย ดังนั้น การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา คือ การสร้างหรือกำหนดแนวปฏิบัติ หรือวิธีการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและมาตรฐานให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาปฏิบัติ โดยที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดและตระหนักในคุณค่าความสำคัญของการปฏิบัติ ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน

3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้กับสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหาร จะต้องมียุทธศาสตร์ในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษาเป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางที่สถานศึกษาควรดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

3.1 ทบทวนแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2 พัฒนาบุคลากร

3.2.1 ความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2.2 จิตสำนึก ความรู้สึที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2.3 การทำงานเป็นทีม

3.2.4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.2.5 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน

3.2.6 ระบบการทำงานที่มีคุณภาพ

3.2.7 ภาวะผู้นำเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

3.2.8 การพัฒนาตนเอง

เพื่อการพัฒนาบุคลากรทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดี

ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีความสามารถในการทำงานร่วมกันในระบบปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ทุกคนได้รับการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเอง และทีมงานอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ มีความมั่นใจในความก้าวหน้าและความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3.3 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก

3.3.1 เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์

3.3.2 นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา

3.3.3 แหล่ง/ ศูนย์บริการทางวิชาการ

3.3.4 ระบบข้อมูลสารสนเทศ

3.3.5 อาคารสถานที่ ห้องประชุม

3.3.6 บรรยากาศสภาพแวดล้อม

3.3.7 งบประมาณ

3.4 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

3.4.1 กำหนดนโยบาย

3.4.2 กำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน

3.4.3 กำหนดระบบ/ มาตรการควบคุมการปฏิบัติงาน

3.4.4 กำหนดระบบตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการประกันคุณภาพ

การศึกษาและการปฏิบัติงานของบุคลากร

3.4.5 กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน

3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

3.5.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลของสถานศึกษา

3.5.2 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผนและดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

3.5.3 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม/ ทีมงาน หรือฝ่ายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.5.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับ การสร้างขวัญกำลังใจ และการปรับปรุง/ พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความตระหนักในความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของบุคลากร และทีมงานทุกคน ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนางานให้ได้คุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทุกคนได้เรียนรู้ ได้พัฒนา และมีความสุข ความพึงพอใจในการทำงาน และสามารถดำเนินการตามบทบาทหน้าที่และภารกิจตามแผนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้สำเร็จ

4. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีองค์ประกอบ 3 ระบบ คือ 1) ระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษา 2) ระบบการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา 3) ระบบการประเมินและรับรองคุณภาพของสถานศึกษา ในระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการตามขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาและการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และการพัฒนาไปสู่มาตรฐาน

5. การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจะมี 2 ระดับ คือ

5.1 การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามาพิจารณาวางแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมุ่งเน้นให้แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จตามธรรมเนียมสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายจุดเน้นที่สำคัญ คือ คุณภาพของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

5.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น การพัฒนามาตรฐานการศึกษานี้ควรจะเกิดจากความเห็นพ้องต้องกันของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาทุกฝ่ายหลังจากที่สถานศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือองค์กรประเมินภายนอก หรือสถานศึกษามั่นใจว่า ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแล้ว โดยมีข้อมูลสารสนเทศและหลักฐานต่าง ๆ ที่ชี้ หรือแสดงว่าสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

จะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพที่ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดไป ซึ่งสถาบันการศึกษาสามารถนำแนวคิดของเดมิ่งเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ PDCA มาดำเนินการอย่างต่อเนื่องหมกรอบแล้วเริ่มต้นใหม่ไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด กล่าวคือ P คือ การวางแผน (Plan) D คือ การปฏิบัติ (Do) C คือ การตรวจสอบ/ ประเมิน (Check) และ A คือ การพัฒนา/ ปรับปรุงแก้ไข (Action) สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ทั้งส่วนที่ดี เป็นจุดแข็งให้ดียิ่งขึ้นตลอดไป และส่วนที่ยังต้องปรับปรุงก็ทำให้ดีขึ้นจนได้มาตรฐาน และยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นตลอดไป หัวใจสำคัญของวงจรถ่วง PDCA คือ ต้องทำให้ครบวงจร และทำอย่างจริงจังต่อเนื่องตลอดไป ไม่มีที่สิ้นสุด

6. การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านมา คือ ระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษา และระบบการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือว่าเป็นระบบการประกันคุณภาพภายใน ส่วนระบบการประกันการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก เป็นการเตรียมความพร้อม และความมั่นใจของสถานศึกษาที่จะรับการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาการประเมิน เพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

จากการได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษามีกระบวนการดำเนินการดังนี้ คือ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ/ ประเมิน และการพัฒนา/ ปรับปรุง ซึ่งจะเห็นได้ว่า กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าว จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ส่วนสำคัญประการหนึ่ง คือ เจตคติของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของกองทัพ

กระทรวงกลาโหม ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงมีคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 220/ 45 แสดงเจตนารมณ์และกำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาขึ้น โดยมุ่งเน้นให้สถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม เร่งรัดดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาและดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษากระทรวงกลาโหม ทุกชั้นตอน เน้นการประสานงาน การมีส่วนร่วมของกำลังพลทุกฝ่าย และให้มีการเตรียมความพร้อม

เพื่อการประกันคุณภาพภายนอก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังกล่าว

ในปี พ.ศ. 2543 กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้ออกระเบียบกองบัญชาการทหารสูงสุด ว่าด้วยคณะกรรมการศึกษา กองบัญชาการทหารสูงสุด พ.ศ. 2543 มีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแล เสนอแนะการดำเนินงาน การปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของสถาบันการศึกษาของกองทัพให้ดำเนินไปด้วยความเหมาะสมมีประสิทธิภาพ

ในปี พ.ศ. 2544 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษา กองบัญชาการทหารสูงสุด (เฉพาะ) ที่ 01/ 44 แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สำหรับสถาบันการศึกษา ของกองทัพระดับปริญญาตรีขึ้นไป และคำสั่งคณะกรรมการศึกษา กองบัญชาการทหารสูงสุด (เฉพาะ) ที่ 02/ 44 แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถาบันการศึกษา ของกองทัพระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานตามนโยบาย และกรอบการดำเนินงานที่กำหนดขึ้น โดยคณะกรรมการศึกษา กองบัญชาการทหารสูงสุด

ในปีเดียวกันนี้ คำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 33/ 44 กำหนดนโยบายการพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่กระทรวงกลาโหมต้องการ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในปี พ.ศ. 2545 มีคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 220/ 45 กำหนดนโยบายด้านการศึกษา ของกระทรวงกลาโหม เพื่อจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในปี พ.ศ. 2546 มีคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 346/ 2546 ให้เจ้ากรมยุทธศึกษาทหาร เป็นเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร และให้กรมยุทธศึกษาทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาวิชาการทหาร มีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการศึกษา กระทรวงกลาโหม วิเคราะห์ วิจัย และรับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษาเฉพาะทาง การเทียบโอนหน่วยการศึกษา การอนุมัติหรือเพิกถอนใบประกอบวิชาชีพครูอาจารย์ของกองทัพ รวมทั้งการติดตามประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี พ.ศ. 2547 มีคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 72/ 2547 แต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันการศึกษาของกองทัพ

ในปี พ.ศ. 2551 มีคำสั่งกองทัพไทย (เฉพาะ) ที่ 55/ 2551 กำหนดนโยบายการศึกษา ของกองทัพไทย เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม นโยบายด้านการศึกษา

ของกระทรวงกลาโหม นโยบายการปรับปรุงและพัฒนาระบบการฝึกศึกษา กองทัพอไทย มาตรา 11 และแผนแม่บทการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2550

ในปี พ.ศ. 2552 ยกเลิกคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 346/ 2546 และมีคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 693/ 2552 ให้ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร และให้สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ทำหน้าที่เป็น “สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิชาการทหาร”

และในปีเดียวกันนี้ ยกเลิกระเบียบกองบัญชาการทหารสูงสุด ว่าด้วยคณะกรรมการศึกษา กองบัญชาการทหารสูงสุด พ.ศ. 2543 และออกระเบียบกองทัพอไทยว่าด้วยคณะกรรมการศึกษา กองทัพอไทย พ.ศ. 2552 มีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแล เสนอแนะการดำเนินงาน การปรับปรุงและพัฒนา การศึกษา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาของกองทัพอ ให้ดำเนินไปด้วย ความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษากองทัพอไทย (เฉพาะ) ที่ 1/ 52 แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สำหรับสถาบันการศึกษา ของกองทัพอระดับปริญญาตรีขึ้นไป และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษากองทัพอไทย (เฉพาะ) ที่ 2/ 52 แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สำหรับสถาบันการศึกษา ของกองทัพอระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานตามนโยบาย และกรอบการดำเนินงานที่กำหนดขึ้น โดยคณะกรรมการศึกษากองทัพอไทย

ในปี พ.ศ. 2553 ยกเลิกคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 72/ 2547 และมีคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 21/ 2553 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในสถาบันการศึกษาของกองทัพอ

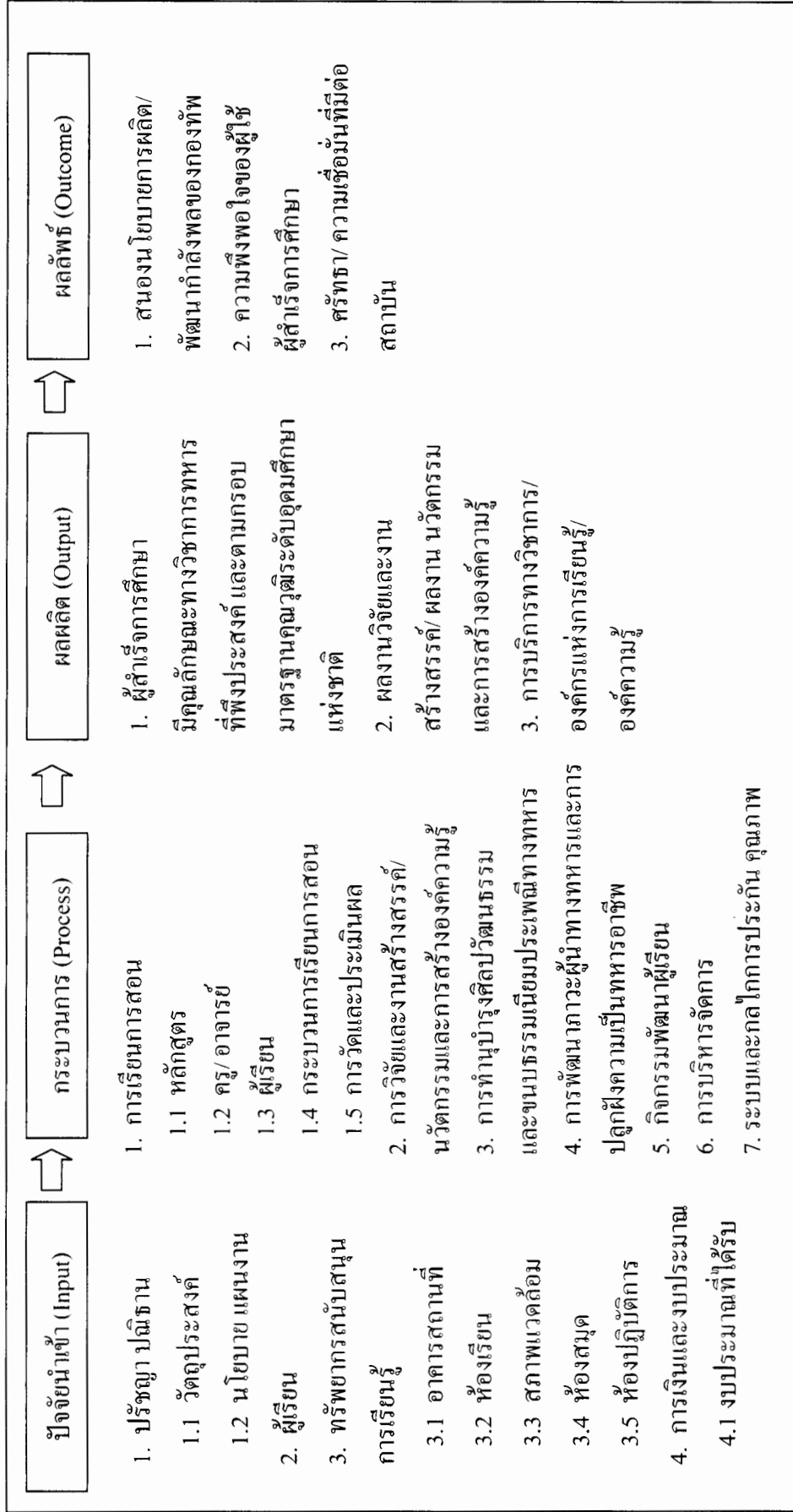
คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ แผนงาน และกำกับดูแลการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันการศึกษาของกองทัพอ
2. ให้ข้อเสนอแนะในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต่อสถาบันการศึกษา
3. รายงานผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง กลาโหม/ นายกสภาการศึกษาวิชาการทหาร ทุกสิ้นปีงบประมาณ
4. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อช่วยเหลือหรือดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาได้ตามความเหมาะสม
5. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและนอก กระทรวงกลาโหม ได้โดยตรง

6. ให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม สนับสนุนการดำเนินการ
ของคณะกรรมการ ฯ ตามที่ได้รับการร้องขอ

วัตถุประสงค์การประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพ

1. เพื่อให้สถาบันการศึกษาของกองทัพ ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น
ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สถาบันการศึกษาของกองทัพ พัฒนาคุณภาพการศึกษา
และประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของการจัดการศึกษา
ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้นต่อไป
4. เพื่อติดตามความก้าวหน้าในปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา
สถาบันการศึกษาของกองทัพ
5. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด อันจะเป็นประโยชน์
ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของกองทัพให้ก้าวสู่ระดับสากลต่อไป

ภาพที่ 2 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพ (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2555, หน้า 6)

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา
 สถาบันการศึกษาของกองทัพ (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2554, หน้า 17-19) มีแนวทางดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน (Quality assurance committee) ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.1 กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการดำเนินงาน โดยออกเป็นคำสั่ง หรือระเบียบปฏิบัติของสถาบันให้สอดคล้องกับแนวทางในการดำเนินการตามที่กระทรวงกลาโหม และกองทัพไทย กำหนดขึ้น

1.2 กำหนดแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน

1.3 กำหนดมาตรการส่งเสริม การควบคุม การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ
 การจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการ

1.3.1 กำหนดคุณลักษณะทางทหารที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา

1.3.2 จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3.3 กำหนดหน้าที่และภาระงานของครูอาจารย์ในสถาบัน

1.3.4 กำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินที่ใช้ควบคุมคุณภาพ

การศึกษา

1.3.5 พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของสถาบันให้มีประสิทธิภาพ
 เพื่อใช้ในการควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผล

1.3.6 พัฒนามาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินให้มีความเหมาะสม
 และสอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

1.3.7 กำหนดวิธีการส่งเสริม ควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา
 การบริหารและการจัดการ

1.3.8 กำหนดและพัฒนาแบบบันทึกข้อมูล/ แบบรายงาน เพื่อใช้ในการควบคุม
 การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา

1.4 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายหลังการตรวจและประเมินคุณภาพการศึกษา
 โดยคำนึงถึงหลักและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1.4.1 นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปวิเคราะห์และดำเนินการ
 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.4.2 กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน
 และเป็นรูปธรรม

1.4.3 กำหนดวิธีการดำเนินงานที่มีหลักฐานทางทฤษฎี หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารการจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

1.4.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

1.4.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถาบันการศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.6 กำหนดการจัดงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพ (Quality assurance officer) ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลในแต่ละภาคการศึกษา ประมวลข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานและเตรียมรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

2. จัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบ ติดตาม ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้การพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. นำข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงาน การสนับสนุนดำเนินงานงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ของสถาบัน

4. จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน รวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. สถาบันการศึกษาจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา เสนอต่อต้นสังกัดตามลำดับชั้นจนถึงผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศทุกสิ้นปีการศึกษา

6. จัดให้มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร ชุมชน สังคม ทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

7. จัดทำข้อมูลเผยแพร่ข่าวสารและผลงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ เอกสาร เว็บไซต์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตต่อสาธารณชน เพื่อให้ทราบถึงมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน

8. รับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จากหน่วยงานและบุคคล ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อนำมาปรับปรุงการประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน

9. สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา

สภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

จรัส นองมาก ได้กล่าวถึง “สภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา”
ไว้ใน จุลสาร สมศ. ประจำเดือนสิงหาคม 2545 ไว้ดังนี้

“ในขณะที่เรื่องของ การประกันคุณภาพการศึกษาได้ขยายวงกว้างมากขึ้น ทั้งสถานศึกษา
และหน่วยงานที่ควบคุมกำกับสถานศึกษา ซึ่งเห็นความสำคัญและพยายามผลักดันให้เกิดการปฏิบัติ
ในเรื่องของการประกันคุณภาพกันอย่างเป็นรูปธรรมเพิ่มมากขึ้น และการปฏิบัติก็มีทั้งถูกต้อง
และไม่ถูกต้อง แต่ผู้ที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องจะสร้างปัญหาต่อระบบการประกันคุณภาพไปอีกนาน
เพราะทำให้คนเห็นแบบอย่างที่ดี ๆ แล้วไปทำตามแบบที่ผิด ๆ โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์
ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่อย่างใด ก็เลยคิดว่าการประกันคุณภาพไม่มีประโยชน์
จนอาจมีผลกระทบในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านนี้ต่อไป”

ปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแยกกล่าวได้เป็นหมวดหมู่ตามขั้นตอน
เกี่ยวกับการประกันคุณภาพได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับความเข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพ

ความเข้าใจผิดเรื่องการประกันคุณภาพ ทำให้เป็นปัญหาส่งผลกระทบต่อการทำงาน
ในวงกว้าง มีดังต่อไปนี้

1. เข้าใจว่าการประกันคุณภาพเป็นการเพิ่มภาระให้กับบุคลากรใน โรงเรียน เนื่องจาก
บุคลากรในโรงเรียน ขณะนี้ต้องมีภาระงานในความรับผิดชอบมากมายอยู่แล้ว จึงไม่สนับสนุน
ให้บุคลากรเหล่านั้นต้องมาทำเรื่องการประกันคุณภาพอีก ทั้ง ๆ ที่ความจริงการประกันคุณภาพ
ในโรงเรียนก็คือ การประกันคุณภาพของงานที่ทำอยู่ตามปกติ งานในความรับผิดชอบมากมายแค่ไหน
ถ้ามุ่งจะเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้ดีขึ้นก็เข้าช่วยการประกันคุณภาพแล้ว

2. เข้าใจว่าการประกันคุณภาพเป็นเรื่องเฉพาะกิจ เกิดกระแสชั่วคราว อีกไม่นาน
ก็เลิกกันไปอีกตามนโยบายของผู้มีอำนาจ ในเรื่องนี้ถ้ามองการประกันคุณภาพว่า เพื่อหวังเพียง
ป้ายประกาศ หรือหนังสือรับรอง ก็อาจจะเป็นไปอย่างที่เราเข้าใจได้ แต่ถ้ามองว่าการประกันคุณภาพ
เป็นเรื่องของการบริหารงานปกติที่ต้องการทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น
การดำเนินการในเรื่องนี้ก็ต้องทำอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา องค์กรใดที่มุ่งจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
ไปในทางที่ดีขึ้นก็ต้องอาศัยระบบการประกันคุณภาพ ถ้าปราศจากการประกันคุณภาพ ก็ไม่แน่ใจว่า
องค์กรนั้นจะพัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้นหรือไม่

3. เข้าใจว่าการประกันคุณภาพไม่เกิดประโยชน์ เสียงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการนี้
โดยไม่คุ้มค่า สาเหตุที่เข้าใจเช่นนี้คงเป็นผลมาจากได้เห็นแบบอย่างที่ดี ๆ ในเรื่องของการประกัน
คุณภาพ แต่คุณภาพไม่ได้ปรากฏเห็นการปฏิบัติของผู้ทำหน้าที่ประเมินสถานศึกษาตามกระบวนการ

ประกันคุณภาพที่สนใจแต่ส่วนปลีกย่อย ไม่พยายามชี้แนะให้โรงเรียนเห็นข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป เห็นการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนในการจัดทำเอกสารและวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ โดยไม่จำเป็น ฯลฯ ถ้าได้พบเห็นตัวอย่างที่ผิด ๆ เหล่านี้ ก็อาจจะ ทำให้เข้าใจว่าเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะใช้จ่ายในเรื่องที่ไม่คุ้มค่า ไม่จำเป็น แต่ถ้าโรงเรียน ผู้ประเมินและผู้ควบคุมกำกับโรงเรียนเข้าใจบทบาทและทำเรื่องนี้อย่างถูกต้องทุกฝ่าย งบประมาณที่ใช้เพื่อการประกันคุณภาพมุ่งใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพจริง ๆ คัดทอนส่วนที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นออกไปก็จะเป็นงบประมาณจำนวนน้อย ถ้านำไปเทียบส่วนกับการใช้จ่ายด้านอื่น ๆ

กลุ่มที่ 2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติเรื่องการประกันคุณภาพ

ปัญหาในกลุ่มนี้สืบเนื่องจากปัญหาในกลุ่มแรกทำให้หน่วยงานปฏิบัติ คือ โรงเรียนหรือสถานศึกษาดำเนินการในเรื่องนี้ โดยไม่ถูกต้อง ดังจะยกมากล่าวเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. โรงเรียนให้ความสำคัญเรื่องเอกสาร โดยจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่าง ๆ มากมาย ใส่แฟ้มจำแนกเป็นรายมาตรฐานหรือรายตัวชี้คุณภาพ โดยเอกสารที่รวบรวมเข้าแฟ้มเหล่านั้น ไม่ค่อยสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ๆ ของบุคลากรในโรงเรียน เป็นการแยกส่วนระหว่างการปฏิบัติงานจริงกับการดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพ ซึ่งการปฏิบัติในลักษณะนี้ไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามเจตนาของการประกันคุณภาพการศึกษาได้เลย
2. โรงเรียนจัดให้ครูเพียงบางส่วนจากจำนวนครูทั้งหมดในโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ในเรื่องการประกันคุณภาพ ครูที่ได้รับการแต่งตั้งเหล่านี้ มีหน้าที่รวบรวมเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ เขียนรายงานการดำเนินงานตามแบบอย่างของโรงเรียนอื่นที่คาดหวังว่าดี มีความเหมาะสม โดยรายงานและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เป็นคนละเรื่องกับการปฏิบัติงานจริง ๆ ผู้เขียนพยายามเขียนในสิ่งที่คาดหวังว่าจะทำให้ผู้อ่านหรือผู้ประเมินมีความพอใจมากกว่าเขียนตามสภาพจริง เพื่อหวังผลในการปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานลักษณะนี้ไม่ได้ส่งเสริมให้คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนดีขึ้น แต่เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากร โดยไร้เหตุ ทั้งคนและเงินงบประมาณ ที่ต้องทำหลักฐานเท็จเพื่อหวังว่าจะสามารถหลอกกรรมการผู้มาประเมินได้

กลุ่มที่ 3 ปัญหาเกี่ยวข้องกับการใช้ผลจากการประเมินและตรวจสอบ

การประเมินและตรวจสอบเป็นกิจกรรมสำคัญของการประกันคุณภาพในวงจรการประกันคุณภาพ เมื่อได้มีการประเมินและตรวจสอบผลการดำเนินงานไปแล้ว ก็ต้องนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป การใช้ผลจากการประเมินและตรวจสอบเท่าที่เป็นปัญหา อาจแยกกล่าวเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ผู้ถูกประเมินไม่กล้ารับความจริง เนื่องจากการประเมินแต่ละครั้ง จะต้องมีผล ทั้งในทางดีและไม่ดี ผู้ถูกประเมินบางคนไม่กล้ายอมรับความจริง ถ้าเรื่องไหนประเมินแล้วว่าไม่ดี ก็จะไม่พอใจผู้ประเมิน ถ้าผู้ประเมินหลีกเลี่ยงสิ่งที่ผู้ถูกประเมินไม่พอใจ โดยเขียนผลการประเมิน ที่ไม่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ก็จะเป็นการประเมินที่คลาดเคลื่อน ผลการประเมินในลักษณะนี้ จึงไม่สามารถนำไปเป็นข้อมูล เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับสภาพจริง ๆ ได้

2. ใช้ผลการประเมินไม่คุ้ม เนื่องจากวัตถุประสงค์สำคัญของการประเมินก็เพื่อนำผล ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานต่อไป แต่ถ้าประเมินแล้วเก็บไว้เฉย ๆ ไม่นำผลไปใช้ ประโยชน์ ก็นับว่าใช้ผลการประเมินไม่คุ้ม เพราะในการประเมินแต่ละครั้ง หน่วยงานต้องเสียค่าใช้จ่าย เสียเวลา และกำลังคนในการทำงานมาก ปัญหาส่วนใหญ่ในโรงเรียนก็คือ เรื่องการใช้ผลการประเมิน ไม่คุ้ม หรือไม่ได้ใช้ผลการประเมินเลย โรงเรียนไม่ได้นำผลจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาแล้วไปปรับปรุง แก้ไข หรือกำหนดแนวทางพัฒนางาน ในความรับผิดชอบของแต่ละคนในโรงเรียนให้เป็นไปตามระบบของการประกันคุณภาพ ผลการประเมินเป็นอย่างไร บางครั้งผู้บริหารไม่สนใจ กลับปฏิบัติเหมือนเดิม ความผิดพลาดครบร่องจึงไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข

แนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันการศึกษาอาจพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับการพัฒนา ของสถาบัน โดยอาจเป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้กันแพร่หลายในระดับชาติ หรือนานาชาติ หรือเป็นระบบเฉพาะที่สถาบันพัฒนาขึ้นเอง แต่ไม่ว่าจะเป็นระบบคุณภาพแบบใด จะต้องมีการวางแผนการทำงานที่เริ่มต้นจากการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบประเมิน และการปรับปรุงพัฒนา นอกจากนี้สถาบันการศึกษาสามารถจัดระบบบริหาร โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี หรือผลงานวิจัยที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถาบันการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วม ของบุคลากรทุกฝ่าย ใช้เทคนิคการบริหารและการจัดการให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย เช่น การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA: Plan Do Check Act) ของเดมिंग (Deming cycle) การบริหาร แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (TQM: Total quality management) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการกิจ ของสถาบันบรรลุเป้าประสงค์และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันก็เป็นหลักประกัน แก่สาธารณชนให้มั่นใจว่าสถาบันการศึกษาสามารถสร้างผลผลิตการศึกษาที่มีคุณภาพ (นริศ มณีนัย และสิริรัตน์ เนียมอินทร์, 2555, หน้า 8-9)

มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมินคุณภาพ

มาตรฐานเป็นกรอบสำคัญในการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ เช่น มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานการอาชีวศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องมีมาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมาก เช่น มาตรฐานของสถาบันการศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มาตรฐานหลักสูตรอาชีวศึกษา และมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. กรอบการปฏิบัติราชการตามมิติด้านต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในกรณีเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ เป็นต้น (นริศ มณีนัย และสิริรัตน์ เนียมอินทร์, 2555, หน้า 9)

ตัวบ่งชี้เป็นข้อกำหนดของการประกันคุณภาพภายในที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการรายงานผลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา รวมทั้งตัวบ่งชี้ดังกล่าวต้องสามารถชี้วัด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถาบันศึกษากำหนด สอดคล้องกับมาตรฐานและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็นมาตรวัดของแต่ละตัวบ่งชี้ซึ่งพัฒนาจากเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สมศ. ทั้งนี้ เพื่อให้การประเมินคุณภาพการศึกษามีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

กลไกการประกันคุณภาพ

ในด้านของกลไกการประกันคุณภาพ ผู้ที่มีความสำคัญจะส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง คือ คณะกรรมการระดับนโยบาย และผู้บริหารสูงสุดของสถาบันการศึกษาที่จะต้องให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและเข้าใจร่วมกันทุกระดับ โดยมอบหมายให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการ รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการหรือหน่วยงาน คือ การจัดระบบประกันคุณภาพ พร้อมทั้งตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่เหมาะสมสำหรับสถาบันการศึกษา ระบบประกันคุณภาพที่ใช้ต้องสามารถเชื่อมโยงให้เกิดคุณภาพของการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับภาควิชา หรือสาขาวิชา ระดับคณะวิชาไปจนถึงระดับสถาบัน โดยอาจจำเป็นต้องจัดทำคู่มือคุณภาพ ในแต่ละระดับเพื่อกำกับการดำเนินงาน แต่ที่สำคัญคณะกรรมการหรือหน่วยงานนี้ต้องประสานงาน และผลักดันให้เกิดระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถใช้งานร่วมกันได้ ในทุกระดับ (นริศ มณีนัย และสิริรัตน์ เนียมอินทร์, 2555, หน้า 9)

ระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ

การวิเคราะห์และวัดผลดำเนินงานเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการประกันคุณภาพ การวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานจะไม่สามารถทำได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ หากปราศจากฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศที่เป็นจริงถูกต้องตรงกันทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ภาควิชา คณะวิชา และสถาบัน ตลอดจนเป็นข้อมูลที่สามารถเรียกใช้ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ระบบสารสนเทศที่ดี มีประสิทธิภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา และส่งผลต่อคุณภาพในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงานประจำ การตรวจสอบประเมิน ตลอดจนถึงการปรับปรุงและพัฒนา (นริศ มณีนัย และสิริรัตน์ เนียมอินทร์, 2555, หน้า 9-10)

กระบวนการดำเนินงานวงจรเดมมิง (Deming cycle) PDCA

วงจรเดมมิง (Deming cycle) PDCA พัฒนาขึ้นโดย ดร.ชีวฮาร์ต (Schewhart) นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน ต่อมา ดร.เดมมิง (Deming) ได้นำไปเผยแพร่ที่ประเทศญี่ปุ่นจนประสบความสำเร็จเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โดยมีกิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ PDCA (Plan, Do, Check and Act) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพการดำเนินงาน

หลักการของวงจรเดมมิง (Deming cycle) PDCA

บรรจง จันทมาศ (2547) กล่าวว่า การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพเดมมิง (Deming cycle) PDCA ตามแนวคิดของเดมมิง ปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดี และถือเป็นเครื่องมือการบริหารที่จัดเป็นแกนร่วมของการบริหารที่หลากหลายบนพื้นฐานเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของเดมมิงและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้กล่าวถึง วงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ ดังนี้

Deming (2004 อ้างถึงใน บรรจง จันทมาศ, 2547) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบ เพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผน หรือหากมีสิ่งใดที่ทำให้ผิดพลาด หรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง

Act คือ ขอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจ หรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจร โดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง แต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงาน หรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริง จะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2542, หน้า 188-190) กล่าวถึง จุดหมายที่แท้ของวงจรคุณภาพ (PDCA) ว่าเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพ นั้นมิใช่เพียงแต่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนออกไปจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และมีการวางแผน PDCA ที่มีวนได้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ

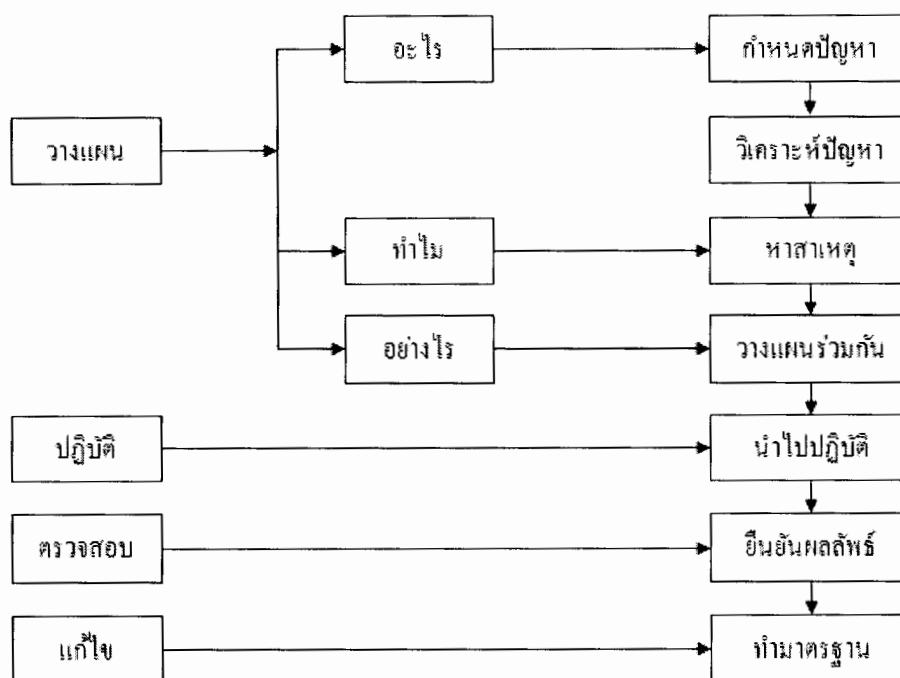
วงจรควบคุมคุณภาพ PDCA มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan-P)

ขั้นที่ 2 การดำเนินการตามแผน (Do-D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check-C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A)

ภาพที่ 3 กระบวนการ PDCA (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์, 2542, หน้า 188)

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ แผนที่ดีควรมีลักษณะ 5 ประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง (Realistic)
2. สามารถเข้าใจได้ (Understandable)
3. สามารถวัดได้ (Measurable)
4. สามารถปฏิบัติได้ (Behavioral)
5. สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ (Achievable)

การวางแผนที่ดี ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาให้ชัดเจน
2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
3. กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำ

ที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติ (Do) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ

1. การวางแผนกำหนดการ
  - 1.1 การแยกกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ
  - 1.2 กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง
  - 1.3 การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ
2. การจัดการแบบแมทริกซ์ (Matrix management) การจัดการแบบนี้สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ
3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน
  - 3.1 ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ
  - 3.2 ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม
  - 3.3 พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงาน ที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
2. รวบรวมข้อมูล
3. การทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอน

เปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

4. การรายงานจะเสนอผลการประเมิน รวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาด หรือความล้มเหลว

4.1 รายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์

4.2 รายงานแบบอย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act) ผลของการตรวจสอบ หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหา ตามลักษณะปัญหาที่ค้นพบ

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ

2. ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้

ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก

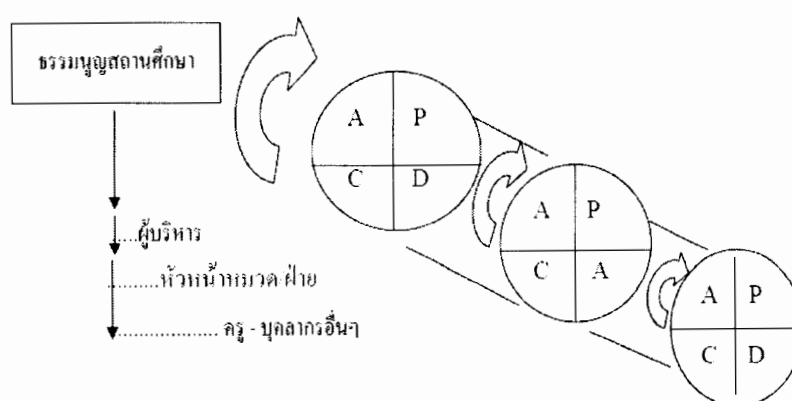
ในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐาน อาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้

1. การย้ายนโยบาย

2. การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน

3. การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

นอกจากนี้ยังสามารถแสดงการควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกระบบ ที่เชื่อมโยงกัน ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกระดับที่เชื่อมโยงกัน (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชย์ (2548)

จากภาพที่ 4 จะเห็นได้ว่า การควบคุมคุณภาพกระบวนการ PDCA จะต้องมีการกระทำ ในทุกระบบอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ครู และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

และมีการเชื่อมโยงกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ อันจะส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพ ตามมาด้วย นอกจากนี้ยังต้องการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีการประเมินตนเองไปพร้อมกันด้วย กล่าวคือ ในกระบวนการปฏิบัติ หรือ D (Do) ควรจะมีวงจร PDCA หมุนอยู่ด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในขณะที่มีการทำงานก็จะมีประเมินตนเองไปพร้อมกันนั่นเอง

จรัส นองมาก (2545, หน้า 115-127) กล่าวถึง การนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ใน สถานศึกษาด้านประกันคุณภาพในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) การวางแผนหรือการจัดทำแผนเป็นการ เตรียมการอย่างฉลาดรอบคอบในการปฏิบัติงาน เป็นการเตรียมการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน เกี่ยวข้องกับงาน และเกี่ยวข้องกับทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่ง ผู้ปฏิบัติงานทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นงานใหญ่หรืองานเล็กมากน้อยแค่ไหน ต้องอาศัยการวางแผนหรือ การเตรียมการเพื่ออนาคต เพื่อช่วยให้สามารถทำงานได้ดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวางแผน ปฏิบัติงานจึงเป็นการกำหนดรายละเอียด เพื่อการทำงานในอนาคตของสถานศึกษาโดยรวม และ ระบบการวางแผนในการทำงานจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย โดยเฉพาะในประเด็นต่อไปนี้

1.1 การทำงานมีจุดหมาย เพราะได้เตรียมการแก้ปัญหาล่วงหน้าไว้แล้ว

1.2 สามารถตรวจวัดความสำเร็จและประเมินผลการดำเนินงานได้เป็นระยะ ๆ

และหากพบปัญหาหรืออุปสรรคก็สามารถปรับแก้ได้ทันที่

1.3 ใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า

1.4 ทำให้เกิดการประสานงานภายในหน่วยงาน

1.5 ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจและทำให้เกิดการกระจายอำนาจรับผิดชอบ

2. การปฏิบัติตามแผน (Do-D) การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผน แผนงาน หรือโครงการของแต่ละคนตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ บุคลากรในหน่วยงานต่างปฏิบัติภารกิจ ตามที่ได้เตรียมการ หรือวางแผนล่วงหน้าไว้แล้วในงานของตนเองที่ต่างก็มุ่งเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น อยู่ตลอดเวลา ฝ่ายบริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งการกำกับติดตาม เพื่อให้บุคลากรฝ่ายปฏิบัติทั้งที่รับผิดชอบงานเฉพาะตัวหรืองานเป็นกลุ่ม ได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่น มีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน หากจำเป็นต้องมีผู้นิเทศ แนะนำ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ก็เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคอยสอดส่อง ดูแล และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

จุดบกพร่องของการดำเนินงานของสถานศึกษาในขั้นตอนนี้ คือ เมื่อได้มีการวางแผน การดำเนินงานไว้แล้ว ไม่ว่าจะเข้าไปในรูปแบบของแผน แผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดเป็นรูปเล่ม สวยหรู แต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจังสมกับที่ได้ทุ่มเททรัพยากรอย่างมากมายเพื่อการนี้

บางแห่งวางแผนไว้อย่าง แต่ปฏิบัติจริงเป็นอีกอย่าง หรือบางแห่งมีการนำไปใช้เหมือนกัน แต่เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการกำกับ ติดตาม หรือประสานงานการทำงานให้ไม่เกิด ประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในการปฏิบัติตามแผน ถ้าเป็นสถานศึกษาที่มีปริมาณงานมาก มีบุคลากรมาก จำเป็นจะต้องมีระบบงานที่ตรวจสอบได้ว่าในห้วงเวลาหนึ่ง ๆ ใครกำลังทำโครงการอะไรอยู่ และในขณะเดียวกัน จะต้องมีกรณีศึกษาเพื่อช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานในเรื่องไหน ขึ้นตอนใด ยังล่าช้าหรือทำไม่ถูกต้องก็สามารถ ช่วยเหลือในการปรับปรุง แก้ไข หรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ทันทั่วถึง

3. การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) การตรวจสอบและประเมินผล เป็นขั้นตอน ต่อเนื่องจากการปฏิบัติในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงาน ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงาน หรือปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานที่กำลัง ปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน

การตรวจสอบและประเมินผล เป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน กิจกรรมนี้จึงถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนางาน ถ้าทำงานโดยไม่มุ่งหวังที่จะทำให้อัตราดีขึ้น ต่อไปก็คง ไม่ต้องตรวจสอบและประเมินผลให้เสียเวลา แต่ในวัฏจักรของการทำงาน เราต้องการปรับเปลี่ยน และพัฒนาให้งานดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงต้องใช้ผลจากการตรวจสอบและประเมินเป็นข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานต่อ ๆ ไป ซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผล มีกิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ (จรัส นองมาก, 2545)

3.1 การระบุสภาพความสำเร็จของงานในช่วงเวลาที่จะตรวจสอบ โดยปกติแล้ว ในการปฏิบัติงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า จะมีข้อมูลที่บอกให้เราว่างานนั้นมี วัตถุประสงค์และเป้าหมายอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน ภายในระยะเวลาตามที่วางแผนไว้ ในการระบุความสำเร็จของงานในขั้นตอนนี้ก็ต้องดูช่วงเวลาที่ทำการตรวจสอบ

3.2 การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจวัดผลการปฏิบัติงานจริง ๆ ณ วันที่ทำการตรวจสอบว่าสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ในการตรวจวัดก็อาศัยเครื่องมือและวิธีการ ในการตรวจวัดที่แตกต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การทดสอบ เป็นลายลักษณ์อักษร การดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น

3.3 การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดี มีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์ (Criteria) ก็คือ หลักของการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไป การประเมินกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่า

สภาพความสำเร็จของงานถือเป็นเกณฑ์ ผลการดำเนินงานถือเป็นการวัด ดังนั้น เมื่อจะทำการประเมินเรื่องใดก็ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสองอย่างของการประเมิน คือ เกณฑ์และผลจากการตรวจวัด ถ้าองค์ประกอบทั้งสองอย่างไม่ครบถ้วนก็ไม่สามารถจะประเมินได้

3.4 การเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมิน จากผลการประเมิน ในข้อ 3.3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าผลการประเมินว่าดี มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ก็อาจจะยกย่องชมเชย หรือให้กำลังใจผู้ปฏิบัติ หรือปรับเป้าหมายการดำเนินงานให้สูงขึ้น ให้ยากขึ้น ถ้าผลการประเมินยังไม่ดี ยังไม่เหมาะสม ก็อาจจะเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพิ่มคนเพิ่มอุปกรณ์ หรือแนะนำวิธีปฏิบัติที่คิดว่าเหมาะสม ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมินจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

4. การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A) การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบและประเมินในขั้นตอนก่อนหน้านี้นี้ ถ้าผลการประเมิน พบว่างานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็จะต้องเร่งรัด ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือใช้เวลาในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้แล้วให้สำเร็จ แต่ถ้าผลการประเมินพบว่า งานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการดำเนินงานต่อไปก็จะได้ปรับเปลี่ยนตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น จะได้เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ จึงเห็นได้ว่าการปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะงานที่ทำมาแล้วประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ผลจากการปฏิบัติในลักษณะนี้ก็จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดี ที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น อยู่ตลอดเวลา

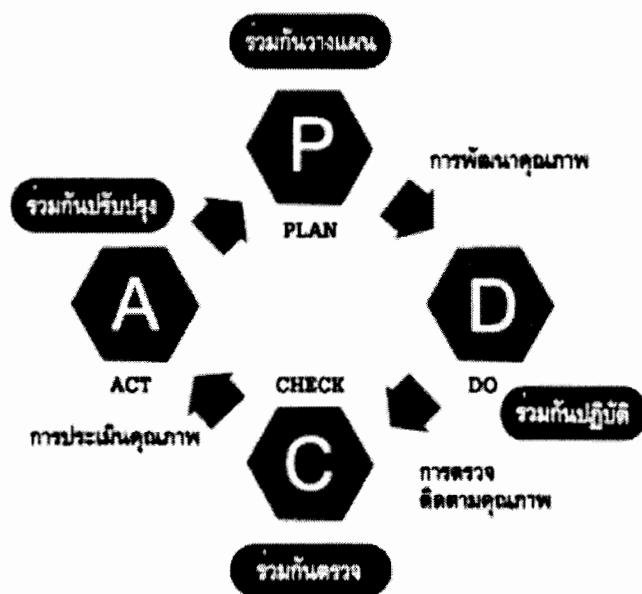
ปัญหาที่พบเห็นอยู่ในสถานศึกษาขณะนี้คือ ไม่ได้มีการปรับปรุงการดำเนินงาน จากผลของการตรวจสอบกันอย่างจริงจัง หลายเรื่องที่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงาน พบข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้ว แต่ก็ยังทำใหม่อยู่เช่นเดิม ผู้มีอำนาจที่พอจะผลักดันให้มีการปรับปรุงแก้ไขก็ไม่เห็นความสำคัญของข้อเท็จจริงที่ได้จากการประเมิน หรือเมื่อมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้บริหาร การดำเนินงานของสถานศึกษาก็มีการกำหนดงานใหม่ บางเรื่องก็แตกต่างไปจากที่เคยปฏิบัติเดิม กระบวนการที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานให้เกิดความต่อเนื่อง จึงไม่ประสบผลสำเร็จ

จากหลักการวงจรคุณภาพที่กล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการ โดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก

เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดของของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และแนวคิดกระบวนการบริหารคุณภาพงานด้วยวัฏจักรเดมมิ่ง (Deming cycle)

ถ้าพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 1) การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน 2) การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด 3) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลและการประเมินคุณภาพ การบริหารคุณภาพงานด้วยวัฏจักรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง จะเห็นว่ามี ความสอดคล้องกัน (ธิดารักษ์ รัตนมณี, 2553)

ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์ระบบการประกันคุณภาพภายในและแนวคิดกระบวนการบริหารคุณภาพงานด้วยวัฏจักรเดมมิ่ง (Deming cycle) (ธิดารักษ์ รัตนมณี, 2553)

จากแผนภาพ จะเห็นได้ว่าการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพ คือ กระบวนการบริหารคุณภาพงานด้วยวัฏจักรเดมมิ่ง (Deming cycle) โดยการควบคุมคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษา

ให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันตรวจสอบ เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา เมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้ว หน่วยงานในเขตพื้นที่และต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตามและประเมินคุณภาพ เพื่อให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาอบอุ่นใจและเกิดความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษามีความสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการบริหารงานคุณภาพด้วยวัฏจักรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) คือ

1. **ขั้นวางแผน (Plan: P)** ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. **ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do: D)** ได้แก่ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. **ขั้นตรวจสอบ (Check: C)** ได้แก่ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
4. **ขั้นปรับปรุง (Act: A)** ได้แก่ การผลุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สปรท.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2533 (2533) ให้ไว้ ณ วันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2533 (จึงถือเป็นวันสถาปนาสถาบัน) และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 4 (18) สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับ ดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาในระบบสูง การประศาสน์วิทยาทางด้านความมั่นคงแห่งชาติ การป้องกันราชอาณาจักร การยุทธศาสตร์ การยุทธร่วม และการอำนวยการในระดับสูง การศึกษาอบรมเกี่ยวกับสงครามการเมืองและการปฏิบัติการจิตวิทยา รวมทั้งการวิจัยทางยุทธศาสตร์ และมาตรา 4 (19) กรมยุทธศึกษาทหาร มีหน้าที่พิจารณา เสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับ ดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาทางทหาร การเผยแพร่ วิทยาการเกี่ยวกับการทหาร การศึกษาและรวบรวมประวัติศาสตร์ และโบราณคดีเกี่ยวกับการทหาร จัดและดำเนินการพิพิธภัณฑ์ทหารและห้องสมุดของกองบัญชาการทหารสูงสุด รวมทั้งดำเนินงานเกี่ยวกับกิจการสภาการศึกษาวิชาการทหาร (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2554, หน้า 11-12)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 ได้มีการแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทยตามพระราชกฤษฎีกาการจัดส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ. 2552 มีส่วนราชการจำนวน 17 หน่วย ซึ่งในขณะนั้นมีการรวม กรมยุทธศึกษาทหารเข้ากับสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยในมาตรา 20 กำหนดให้ “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ” มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับ ดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา การประสานวิทยุการ ด้านความมั่นคงแห่งชาติ การวิจัยทางยุทธศาสตร์ การเผยแพร่วิทยุการทางทหาร การประวัติศาสตร์ โบราณคดี และพิพิธภัณฑสถาน การดำเนินงานอนุสรณ์สถานแห่งชาติและสภาการศึกษาวิชาการทหาร ของกองทัพไทย มีผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2555, หน้า 12)

การแบ่งส่วนราชการ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประกอบด้วย

1. กองบัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (บก.สปท.) ประกอบด้วย กองกลาง กองนโยบายและแผน กองการศึกษา กองคุณภาพและมาตรฐานการฝึกศึกษาทหาร กองบรรณสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ กองพิพิธภัณฑสถานและอนุสรสถานแห่งชาติ กองงบประมาณ กองการเงิน กองส่งกำลังบำรุงและบริการ กองจัดหา กองประวัติศาสตร์และโบราณคดีทหาร และสถาบันภาษากองทัพไทย
2. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (วปอ.สปท.)
3. วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (วสท.สปท.)
4. สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สจว.สปท.)
5. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศศย.สปท.)
6. โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (รร.ตท.สปท.)
7. โรงเรียนช่างฝีมือทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (รร.ชท.สปท.)

ภาพที่ 6 การจัดโครงสร้างส่วนราชการ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2557)

กองบัญชาการกองทัพไทย มีคำสั่งกองทัพไทย (เฉพาะ) ที่ 55/51 เรื่อง นโยบายการศึกษา กองทัพไทย กำหนดให้สถาบันวิชาการป้องกันประเทศจัดการศึกษาหลักสูตรทางทหารระดับสูง เพื่อตอบสนองกองทัพไทยในด้านการป้องกันประเทศและการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาหลักสูตรการศึกษา พัฒนารูปแบบการศึกษา กำกับ ดูแลการศึกษาหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ และหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ในสายงานต่าง ๆ ที่หน่วยเปิดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย เป็นมาตรฐานสากล ปรับปรุงและพัฒนาระเบียบหลักเกณฑ์ วิธีการในการคัดเลือกกำลังพลของกองทัพไทย เพื่อจัดส่งหรืออนุญาตให้ลาไปศึกษา ณ สถานศึกษา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และรับผิดชอบดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในกองทัพไทย รวมทั้งรายงานการดำเนินงานประจำปีต่อผู้บัญชาการทหารสูงสุดให้แล้วเสร็จก่อนสิ้นปีงบประมาณ ผ่านกรมกำลังพลทหาร โดยมีกองคุณภาพและมาตรฐานการฝึกศึกษาทหาร กองบัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ รับผิดชอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพในภาพรวม โดยการเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการฝึกศึกษาทหาร และการศึกษาอบรม การกำหนดมาตรฐานการฝึกศึกษาทหารและการศึกษาอบรม การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการฝึกศึกษาทหาร และการศึกษาอบรม ติดตามผลการดำเนินงานพัฒนา

คุณภาพการศึกษา การรายงานผลการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก สถาบันการศึกษาของกองทัพ การพัฒนางานประกันคุณภาพการฝึกทหารและการศึกษาอบรมของกองทัพ การเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ กิจกรรม และการสร้างเครือข่ายงานประกันคุณภาพการฝึกทหารและการศึกษาอบรมของกองทัพและนอกกองทัพ

สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประกอบด้วย 4 สถาบัน คือ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง และศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ มีภารกิจและความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา, 2555, หน้า 16-20)

1. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (วปอ.สปท.)

ภารกิจ มีหน้าที่ ประสานวิสาหการและวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันให้แก่ข้าราชการ ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน พนักงานองค์การของรัฐและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งเอกชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความรับผิดชอบร่วมกันเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ และเพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการอำนวยความสะดวกความมั่นคงแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ในหลักการทางด้านยุทธศาสตร์ และความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ คือ การเมือง การเศรษฐกิจ สังคมวิทยา การทหาร และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบัน วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้จัดการศึกษาเป็นเวลานานกว่า 50 ปี ผู้บริหารทุกท่านที่ผ่านมาได้พยายามปรับปรุงการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและถ่ายทอดประสบการณ์ระหว่างผู้บรรยายกับนักศึกษา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาด้วยกัน รวมจัดให้มีการบรรยายทางวิชาการเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ แม้จะเป็นช่วงระหว่างการเดินทางดูกิจการภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของการจัดตั้งระบบเครือข่ายทางสายและไร้สาย จัดทำและแจกจ่ายเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงการใช้เว็บไซต์ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นสื่อกลางในการติดต่อขยายขอบเขตการศึกษาในทุกโอกาส วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้นำการประกันคุณภาพการศึกษามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงาน และการปฏิบัติงานประจำ แผนการศึกษาประจำปีได้รับการอนุมัติจากสภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร โดยมี รมว.กท. เป็นประธาน แผนการศึกษาประจำปีแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดทั้งปี การคัดเลือกนักศึกษาเป็นไปตามเงื่อนไขของคุณสมบัติที่กำหนด ในระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. 2547 การกำหนดโครงการและหลักสูตรการศึกษาได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกำกับดูแลถึงสามระดับ

2. วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (วสท.สปท.)

ภารกิจ มีหน้าที่ ประสานวิทยากรให้แก่ยุทธศาสตร์ชั้นผู้ใหญ่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ทหาร การยุทธร่วม การยุทธผสม และวิทยาการอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนและอำนวยความสะดวกในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ มีผู้บัญชาการวิทยาลัยเสนาธิการทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อผลิตนายทหารฝ่ายเสนาธิการให้ทำหน้าที่ฝ่ายเสนาธิการร่วมในการยุทธร่วม และ/หรือการยุทธผสมกับกองทัพพันธมิตร
- 2.2 เพื่อให้มีการร่วมมือและประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสามเหล่าทัพ
- 2.3 เพื่อให้นายทหารฝ่ายเสนาธิการมีความรู้เพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ผู้แทนเหล่าทัพ ประชุมร่วมระหว่างชาติได้

3. สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สจว.สปท.)

ภารกิจ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล เสนอแนะ และดำเนินการประสานวิทยากรด้านสังคมจิตวิทยา สงครามการเมือง การปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์ การทหาร ยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พลังงาน สิ่งแวดล้อม แก่ข้าราชการทหาร ตำรวจ พลเรือน ตลอดจนพนักงานรัฐวิสาหกิจ และบุคลากรภาคเอกชน ทำการศึกษาด้านสังคม จิตวิทยา สงครามการเมือง การปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์ การทหาร ยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พลังงาน สิ่งแวดล้อม พัฒนาหลักนิยม และการดำเนินงาน สงครามการเมือง ให้เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงแห่งชาติ โดยมีผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญและแนวคิดในการปฏิบัติการจิตวิทยา รวมทั้งกระบวนการในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อแก้ปัญหาความมั่นคงด้านต่าง ๆ
- 3.2 เพื่อให้เกิดพลังมวลชนที่พึงปรารถนาของชาติ
- 3.3 เพื่อให้มีอุดมการณ์เสียสละในการทำงานเพื่อชาติ เพื่อสังคม
- 3.4 เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างนักศึกษาจากหลากหลายหน่วยงาน อันก่อให้เกิดความสะดวกในการประสานงานเพื่อผลประโยชน์ของชาติ

4. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศศย.สปท.)

ภารกิจ มีหน้าที่ วางแผน ดำเนินการเพื่อการศึกษา วิจัย และประเมินสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติทุกด้าน ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคงแก่ผู้บังคับบัญชาของกองทัพและรัฐบาล รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมทางด้านยุทธศาสตร์แก่กำลังพลของกองทัพ

วัตถุประสงค์ ของการจัดตั้งศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ แบ่งเป็น 6 ด้าน

4.1 ด้านการศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง

เพื่อผลิตผลงานวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคงที่เป็นประโยชน์ต่อกองทัพและรัฐบาล โดยเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพทางวิชาการเทียบเท่ามาตรฐานสากล ตลอดจนมีการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจัดการศึกษาหลักสูตรด้านยุทธศาสตร์อย่างมีมาตรฐาน สามารถสร้างศักยภาพการเป็นนักยุทธศาสตร์ให้กับผู้สำเร็จการศึกษา

4.2 ด้านการจัดการประชุม/ สัมมนาทางวิชาการ

เพื่อจัดการประชุม/ สัมมนาทางวิชาการที่ตอบสนองความต้องการ ทั้งในระดับกองทัพ ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

4.3 ด้านการจัดทำข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง

เพื่อจัดทำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์และความมั่นคงที่เป็นประโยชน์และมีคุณภาพ

4.4 ด้านการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์

เพื่อจัดกิจกรรมทางยุทธศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4.5 ด้านการบริการทางวิชาการ

เพื่อเผยแพร่ผลที่ได้จากการดำเนินงานและองค์ความรู้ด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคงให้กับสาธารณะ อันนำไปสู่การเสริมสร้างความร่วมมือในงานด้านยุทธศาสตร์และการรักษาความมั่นคงของชาติ

4.6 ด้านการบริหารจัดการ เพื่อบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุดม เอี่ยมสร้อย (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า เหนือในการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ในการปฏิบัติ อีกทั้งยังขาดบุคลากรที่ดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง ทำให้การดำเนินงานมีความล่าช้า พร้อมทั้งเสนอแนะว่า ควรให้มีการจัดอบรมบุคลากรในหน่วยงาน ทุกคน เพื่อให้ทราบแนวทางและวิธีปฏิบัติ สร้างความตระหนัก และต้องมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษาและเตรียมการ ด้านการวางแผนประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการนำ แผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพของสถาบันการศึกษา ด้านการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา และด้านการเตรียมการรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

เพ็ญญา ฉลอง (2547) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า สภาพการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหา ในการประกันคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ ยังพบว่าผลการเปรียบเทียบ สภาพการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมจำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายในโดยรวม จำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ควรจัดให้มีการอบรมทำความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายใน 2) ผู้บริหารควรมีการติดตาม กำกับดูแล ทั้งระดับรายบุคคลและรายกลุ่ม 3) ควรมีการจัดอบรม สัมมนา การวิเคราะห์ข้อมูล ในแต่ละมาตรฐานการศึกษา 4) ควรมีการวางแผนแก้ไขปัญหา โดยพิจารณาจากความสำคัญของปัญหา

บุญยาพร ฉิมพลอย และธิดาพร โดสดี (2547) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่เป็นปัญหา อยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) บุคลากรไม่มีเวลาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจาก

มีภาระงานประจำมาก 2) บุคลากรไม่ได้รับโอกาสในการเข้าร่วมประชุม/ อบรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก 3) มหาวิทยาลัยไม่มีการจัดให้บุคลากรไปศึกษาดูงาน เรื่องการประกันคุณภาพจากสถาบัน/ มหาวิทยาลัยอื่น 4) บุคลากรไม่แน่ใจว่าการปฏิบัติงานของตน สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย 5) บุคลากรไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับคณะกรรมการประกันคุณภาพระดับสถาบัน และระดับหน่วยงาน 6) หน่วยงานไม่มีตัวอย่างการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ที่ประสบความสำเร็จ 7) บุคลากรไม่ได้รับโอกาสในการเข้าร่วมประชุม/ อบรมด้านการประกันคุณภาพ 8) บุคลากรมีความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพการศึกษาไม่ตรงกัน

เยาวลักษณ์ แรกข้าว (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อวิเคราะห์ประเมินประสิทธิผลการดำเนินงาน โครงการประกันคุณภาพ การศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการดำเนินงาน โครงการประกัน คุณภาพการศึกษา และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า

1. โครงการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความก้าวหน้า ในระดับสูง
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลการดำเนินงาน โครงการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร และด้านลักษณะบุคลากร มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้า การดำเนินโครงการ

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ การขาดการวางแผนในการให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพ การติดตามประเมินผล การจัดสรรงบประมาณสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

นภคล เพ็ชรงาน (2549) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันการศึกษาและครู เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถาบันการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันการศึกษาและครูเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ภายในสถาบันการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ตามขอบข่ายของการประกันคุณภาพ การศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และด้านการทบทวน คุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก ได้แก่ แผนพัฒนา คุณภาพการศึกษามุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามแผนการรายงาน สรุปผลการดำเนินงานตามแผน การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ของสถาบันการศึกษาบางส่วนยังไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานประกันคุณภาพของโรงเรียน การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามปฏิทิน การอบรมเรื่องแผนปฏิบัติงานให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เครื่องมือตรวจสอบไม่ได้คุณภาพครอบคลุมตามข่ายงานที่กำหนด การประเมินผลทุกขั้นตอนของการประกันคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงงาน การทบทวนการประกันคุณภาพภายในไม่เป็นระบบ

วิทยา ใจวิถิ (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตภาคเหนือ ผลการศึกษาวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่แท้จริง และบุคลากรมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้

2. พบปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มีปัญหาหรืออุปสรรคในเรื่องบุคลากรและงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการ

2.2 ด้านการดำเนินงานของสถานศึกษา มีปัญหาหรืออุปสรรค ในเรื่องการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง และความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของบุคลากร

3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความต้องการเข้าร่วมประชุมชี้แจงในเรื่องวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และการทำรายงานผลการประเมินตนเอง

4. ผู้ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขาดความรู้ในเรื่องการเขียนรายงานผลการประเมิน และการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ผู้ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความต้องการความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเขียนรายงานผลการประเมิน และการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6. ข้อเสนอแนะจากผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนดำเนินการนิเทศติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และควรจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยต้นสังกัดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สุชีพ เสาศึก (2550) ศึกษาการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กรณีตัวอย่าง 3 โรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

คุณภาพการศึกษา กรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน ดำเนินการพัฒนาศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) เริ่มต้นด้วยการวางแผนทั้งระบบ (Plan) การลงมือทำ (Do) การตรวจสอบ (Check) การลงมือแก้ไข ป้องกัน หรือสร้างมาตรฐานการทำงานและพัฒนากลับไปวางแผนใหม่ (Act) เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว 2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน กรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ ผลกระทบดังกล่าวเป็นแรงกระตุ้นทำให้ผู้บริหารและครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพัฒนาตัวเอง มีปฏิริยาตอบสนองต่อผลการประเมินวิเคราะห์จุดที่ต้องพัฒนา ผู้บริหารปรับระบบการบริหารจัดการ และครูผู้สอนปฏิรูปการเรียนการสอน และกำหนดกิจกรรม นำสู่การปฏิบัติพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ได้มาตรฐาน และรองรับการประเมินจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รอบสอง

สำราญ วิรุณพันธ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยรวมมีการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ การผดุงระบบประกัน คุณภาพการศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดระบบ บริหารและสารสนเทศ 2) ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาด้านที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา

เนตรนภัส จันทร์พวง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงาน ด้านการประกันคุณภาพต่อการบริหารจัดการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากร ที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพต่อการบริหารจัดการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ด้านการวางแผน การปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน มีผลการศึกษาดังนี้

ด้านวางแผนการปฏิบัติงาน จากการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นด้านการวางแผน การปฏิบัติงาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายประเด็น

พบว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อวางระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นอื่น รองลงมา คือ การมีคณะกรรมการปรับปรุงการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ส่วนความคิดเห็นในประเด็นของการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและพัฒนาาระบบสารสนเทศของคณะ ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ

ด้านการดำเนินการตามแผน จากการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นด้านการดำเนินการตามแผน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายให้มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นอื่น รองลงมา คือ ความถี่ของการประชุมคณะกรรมการประกันคุณภาพของคณะ ฯ ส่วนความคิดเห็นในประเด็นของการสร้างขวัญกำลังใจและปรับปรุงพัฒนางานสำหรับบุคลากรที่รับผิดชอบด้านประกันคุณภาพ (เช่น ให้การปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภาระหนึ่งในภาระงานในการประเมินผลงานประจำปี, เงินรางวัล เป็นต้น) มีความเหมาะสมน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ

ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นด้านการตรวจสอบและประเมินผล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และแนวทางการพัฒนาของการดำเนินการประกันคุณภาพของคณะ ฯ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นอื่น รองลงมา คือ หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในใช้ในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายใน ส่วนประเด็นของการกำหนดแนวทางเครื่องมือ/คู่มือการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ

ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ความคิดเห็นในประเด็นของการทบทวนผลการปฏิบัติและปรับปรุงแผนงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในรอบปีการศึกษาต่อไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นอื่น รองลงมา คือ การนำผลประเมินคุณภาพการศึกษาของปีที่ผ่านมาไปใช้ในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ ฯ ในรอบปีต่อไป ส่วนความคิดเห็นในประเด็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษา และแผนกลยุทธ์/ แผนปฏิบัติการประจำปีของคณะ ฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ

สมิตดา ชัยศิลป์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหามีปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ

ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย
 ด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง และสภาพปัญหา
 เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านการวางแผน
 การประกันคุณภาพการศึกษา มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่
 การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ด้านการดำเนินการ
 ประกันคุณภาพการศึกษา มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ งบประมาณ
 สนับสนุนการดำเนินงานมีความเหมาะสม 3) ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา
 มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การประมวลผลข้อมูลอย่างถูกต้อง
 และแม่นยำ 4) ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก
 ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพเพื่อใช้ในการปรับปรุงการประกันคุณภาพ
 การศึกษาในปีการศึกษาต่อไป ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะการปรับปรุงการดำเนินงาน
 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
 เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า 1) การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ควรจัดอบรมให้ความรู้
 เกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบ
 การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ควรใช้จ่าย
 งบประมาณตามแผนที่วางไว้ และควรมหาแหล่งสนับสนุนทางทรัพยากรทางการศึกษา
 3) การตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
 4) การนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง ควรวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส
 และอุปสรรค จุดเด่นในการดำเนินงานตามความเป็นจริง และควรนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุง
 พัฒนาการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป และควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม
 ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม
 สร้างความตระหนักให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ใช้การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีส่วนประกอบสำคัญในการดำเนินการดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัย
2. ประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix method) ด้วยการใช้เครื่องมือเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นผู้ตอบ และเครื่องมือเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยให้ผู้บริหารที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันฯ เป็นผู้ตอบ จากนั้นนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยการหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว นำไปสรุปผลเป็นข้อมูลสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศต่อไป

ประชากร

1. ในส่วนของการการวิจัยเชิงปริมาณ ในที่นี้จะทำการศึกษาประชากร ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จำนวน 55 คน

2. ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) คือ ผู้บริหารของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จำนวน 4 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการกองคุณภาพและมาตรฐานการฝึกศึกษาทหาร กองบัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ 2) ผู้อำนวยการกองพัฒนาการและวางแผนการศึกษา วิทยาลัยเสนาธิการทหาร 3) ผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง 4) ผู้อำนวยการกองแผนและโครงการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เนื่องจากบุคคลนั้นเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ฯ โดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก และสามารถนำผลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ด้วยการใช้ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยกำหนดรูปแบบออกเป็นระดับความคิดเห็นของผู้ตอบ 1-4 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด เพื่อเป็นการบอกขนาดความเข้มของเจตคติ โดยข้อคำถามจะเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ตามขอบข่ายกระบวนการดำเนินงานวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา (Plan) 2) ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา (Do) 3) ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา (Check) 4) ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง (Act)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการกำหนดประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และให้เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้ผู้ตอบสัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว แล้วพรรณนาข้อมูลในเชิงคุณภาพนี้ เพื่อตอบคำถามในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและทดสอบเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการดังนี้

1. การสร้างและทดสอบแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา รายงาน สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่กำลังทำการศึกษาวิจัย และทำการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่ต้องการ เพื่อใช้เป็นแนวทางนำมาสร้างแบบสอบถาม

1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือ การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัย จากเอกสาร ตำราทางการวิจัย และการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดขอบเขต รายละเอียดเนื้อหา ที่สร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาทางวิจัย เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขข้อคำถาม

1.4 การตรวจสอบเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ จากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) น.อ.ดร. รัฐฉัตร พุทรวัจน์ศิริ ผู้อำนวยการกองวิจัยและวิทยานิพนธ์ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ 2) นาวาเอกหญิง สิริรัตน์ เนียมอินทร์ รองผู้อำนวยการ กองคุณภาพและมาตรฐานการฝึกศึกษาทหาร กองบัญชาการ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ 3) พ.ท.ดร.สุทัศน์ คร่ำในเมือง หัวหน้าแผนกเอกสารวิจัย กองวิทยาการ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item

objective congruence: IOC) โดยได้แปลความหมายของคะแนนในแต่ละข้อ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2551, หน้า 141) ดังนี้

ถ้าเห็นว่าสอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์ ให้ 1 คะแนน

ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ให้ 0 คะแนน

ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้องไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ ให้ -1 คะแนน

การคำนวณด้วยค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (Index of concordance: IOC)

(ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2551, หน้า 142)

นำคะแนนที่ได้ทั้งหมดมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามรายข้อ โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามรายข้อกับการชี้วัดสภาพปัญหา

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

- ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.0 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

- ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

1.5 นำแบบสอบถามฉบับที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มประชากรที่วิจัย จำนวน 30 นาย จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาลงรหัส เพื่อคำนวณหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิธีของครอนบาช Cronbach's alpha ได้ค่า Cronbach's alpha เท่ากับ 0.95 โดยอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ มีค่ามากกว่า 0.70 เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นเพียงพอ (วิชิต อู่อ้น, 2550, หน้า 115)

1.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยอีกครั้ง ก่อนนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้จริงในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาวิจัย

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์

ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เสนอแบบสัมภาษณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย

เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขข้อคำถาม จากนั้นได้นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการจดบันทึกข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามบุคลากรที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่บทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองตามวันเวลาดำเนินการที่แจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการกรอกข้อมูล

1.2 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคืน มาคัดเลือกไว้เฉพาะข้อมูลสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่ได้มาร้อยเรียงกันเพื่อให้มีข้อมูลเพียงพอและเหมาะสมที่จะนำไปประมวลผลเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ นำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำผลที่ได้ไปสรุปเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาต่อไป

1.3 แบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) 4 ระดับ ดังนี้

คะแนน 4 หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 3 หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก
 คะแนน 2 หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายในส่วนของคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วน
 ประมวลค่า ได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545, หน้า 67)
 ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	ระดับสภาพปัญหา
3.51-4.00	มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
2.51-3.50	มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก
1.51-2.50	มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นหลักที่เกี่ยวกับแนวทาง
 พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง
 สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยสรุปเรียบเรียงเป็นเนื้อความที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปสรุป
 เป็นผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและระเบียบวิจัยในบทที่ 3 โดยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแสดงเป็นค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ แสดงด้วยค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เรียงลำดับความสำคัญในแต่ละด้าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ แสดงโดยใช้ค่าความถี่

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยพรรณนาข้อมูลเชิงคุณภาพในลักษณะการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

μ แทน ค่าเฉลี่ย

σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแสดงเป็นค่าร้อยละ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 55)

ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	35	63.64
หญิง	20	36.36
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	9	16.36
30-40 ปี	18	32.73
41-50 ปี	21	38.18
51 ปีขึ้นไป	7	12.73
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	19	34.54
ปริญญาตรี	27	49.09
ปริญญาโท	8	14.55
สูงกว่าปริญญาโท	1	1.82
ชั้นยศ		
ส.ต./ จ.ต.-จ.ส.อ./ พ.จ.อ./ พ.อ.อ.	21	38.18
ร.ต.-ร.อ.	10	18.18
พ.ต./ น.ต.-พ.ท./ น.ท.	8	14.55
พ.อ.-พ.อ.พิเศษ/ น.อ.-น.อ. พิเศษ	12	21.82
พล.ต./ พล.ร.ต./ พล.อ.ต. ขึ้นไป	4	7.27

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
ผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงาน	4	7.28
ผู้บริหารระดับต้นในหน่วยงาน	6	10.91
ครู/ อาจารย์	9	16.36
เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา	15	27.27
บุคลากรสายสนับสนุน	21	38.18
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา		
น้อยกว่า 1 ปี	13	23.64
1-5 ปี	33	60.00
6-10 ปี	9	16.36

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 55 คน จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.64 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 36.36

จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.18 รองลงมา มีอายุอยู่ในช่วง 30-40 ปี ร้อยละ 32.73 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 16.36 และมีอายุอยู่ในช่วง 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.73

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.09 รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 34.54 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 14.55 และสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 1 คน ร้อยละ 1.82

จำแนกตามชั้นยศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีชั้นยศในระดับ ส.ต./ จ.ต.-จ.ส.อ./ พ.จ.อ./ พ.อ.อ. ร้อยละ 38.18 รองลงมา คือ ชั้นยศในระดับ พ.อ.-พ.อ.พิเศษ/ น.อ.-น.อ. พิเศษ ร้อยละ 21.82 ชั้นยศในระดับ ร.ต.-ร.อ. ร้อยละ 18.18 ชั้นยศในระดับ พ.ต./ น.ต.-พ.ท./ น.ท. ร้อยละ 14.55 และชั้นยศในระดับ พล.ต./ พล.ร.ต./ พล.อ.ต. ขึ้นไป ร้อยละ 7.27

จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งเป็นบุคลากรสายสนับสนุน มากที่สุด ร้อยละ 38.18 รองลงมา เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา

ร้อยละ 27.27 ตำแหน่ง ครู/ อาจารย์ ร้อยละ 16.36 ตำแหน่งผู้บริหารระดับต้นในหน่วยงาน ร้อยละ 10.91 และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงาน ร้อยละ 7.28

จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา 1-5 ปี ร้อยละ 60.00 รองลงมา มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษาน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 23.64 และมีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา 6-10 ปี ร้อยละ 16.36

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ แสดงด้วยค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยภาพรวม (N = 55)

สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	μ	σ	แปลความ
1. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา	2.53	0.51	มาก
2. ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	2.76	0.47	มาก
3. ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา	2.13	0.56	น้อย
4. ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง	2.36	0.49	น้อย
รวม	2.45	0.51	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.45$, $\sigma = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ($\mu = 2.76$, $\sigma = 0.47$) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ($\mu = 2.53$, $\sigma = 0.51$) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก อันดับต่อมา คือ ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง ($\mu = 2.36$, $\sigma = 0.49$) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา ($\mu = 2.13$, $\sigma = 0.56$)
มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหา
การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการวางแผน การประกันคุณภาพการศึกษา	จำนวนและร้อยละระดับปัญหา				μ	σ	การแปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถาบันให้สอดคล้อง ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ การศึกษา	22 (40.00)	30 (54.55)	3 (5.45)	-	3.35	0.58	มาก	2
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงานประกันคุณภาพ การศึกษา	-	-	20 (36.36)	35 (63.64)	1.36	0.49	น้อยที่สุด	10
3. การจัดประชุมปรึกษาหารือ เพื่อพิจารณาและกำหนดมาตรฐาน การดำเนินงานร่วมกัน	1 (1.82)	14 (25.45)	40 (72.73)	-	2.29	0.50	น้อย	5
4. การสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่บุคลากรในการจัดทำ แผนการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ การศึกษา	38 (69.09)	15 (27.27)	2 (3.64)	-	3.65	0.55	มากที่สุด	1
5. การสร้างทัศนคติที่ดี ให้แก่บุคลากรในเรื่องการประกัน คุณภาพการศึกษา	14 (25.45)	37 (67.27)	4 (7.28)	-	3.18	0.55	มาก	3
6. จำนวนบุคลากรในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา มีความเหมาะสม	-	16 (29.09)	39 (70.91)	-	2.29	0.46	น้อย	6
7. การจัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างเพียงพอ	-	14 (25.45)	40 (72.73)	1 (1.82)	2.24	0.47	น้อย	7
8. การจัดสถานที่ทำงาน ของคณะทำงานประกันคุณภาพ การศึกษาให้เป็นสัดส่วน	-	8 (67.27)	47 (72.8)	-	2.15	0.36	น้อย	8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ด้านการวางแผน	จำนวนและร้อยละระดับปัญหา				μ	σ	การแปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
9. การจัดทำระบบฐานข้อมูล และตัวบ่งชี้ตามมาตรฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา	5 (9.09)	40 (72.73)	10 (18.18)	-	2.91	0.52	มาก	4
10. การจัดทำโครงการรองรับ การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา	-	8 (14.55)	30 (54.55)	17 (30.90)	1.84	0.66	น้อย	9
	ภาพรวม				2.53	0.51	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.53, \sigma = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ในเรื่องการจัดทำแผนการปฏิบัติการงานประกันคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.65, \sigma = 0.55$) มีปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดทำแผนการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบันให้สอดคล้องตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.35, \sigma = 0.58$) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก อันดับต่อมา คือ การสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่บุคลากร ในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.18, \sigma = 0.55$) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ($\mu = 1.36, \sigma = 0.49$) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหา

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการดำเนินการ	จำนวนและร้อยละระดับปัญหา				μ	σ	การแปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ความชัดเจนของนโยบายเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษา	-	-	12 (21.82)	43 (78.18)	2.22	0.42	น้อย	9
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นไปตามแผนที่ได้ กำหนดไว้	9 (16.36)	45 (81.82)	1 (1.82)	-	3.15	0.40	มาก	4

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ด้านการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา	จำนวนและร้อยละระดับปัญหา				μ	σ	การแปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
3. การให้การสนับสนุน และส่งเสริมการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร สถาบัน	-	-	20 (36.36)	35 (63.64)	1.38	0.49	น้อยที่สุด	10
4. ความเหมาะสมของระบบ และกลไกการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในตามพันธกิจ และการพัฒนาของสถาบัน	1 (1.82)	18 (32.73)	36 (65.45)	-	2.36	0.52	น้อย	8
5. ขั้นตอนการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายใน สามารถปฏิบัติได้ง่าย	1 (1.82)	21 (38.18)	33 (60.0)	-	2.42	0.53	น้อย	7
6. ระบบการจัดเก็บข้อมูล เพื่อประกอบการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	18 (32.73)	34 (61.82)	3 (5.45)	-	3.27	0.56	มาก	3
7. การให้ความร่วมมือ และการให้ข้อมูลที่ใช้ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4 (7.27)	19 (34.55)	32 (58.18)	-	2.49	0.63	น้อย	6
8. ความเหมาะสมของเจตคติ ของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพ การศึกษา	47 (85.45)	8 (14.55)	-	-	3.85	0.36	มากที่สุด	1
9. การอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาให้กับบุคลากร ของสถาบัน	22 (40.0)	32 (58.18)	1 (1.82)	-	3.38	0.53	มาก	2
10. วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	4 (7.27)	50 (90.91)	1 (1.82)	-	3.05	0.30	มาก	5
ภาพรวม					2.76	0.47	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.76$, $\sigma = 0.47$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเหมาะสมของเจตคติของบุคลากร
ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.85$, $\sigma = 0.36$) มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ
การอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรของสถาบัน

($\mu = 3.38$, $\sigma = 0.53$) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก อันดับต่อมา คือ การจัดเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ($\mu = 3.27$, $\sigma = 0.56$) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถาบัน ($\mu = 1.38$, $\sigma = 0.49$) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการตรวจสอบ การประกันคุณภาพการศึกษา	จำนวนและร้อยละระดับปัญหา				μ	σ	การแปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถาบัน	-	2 (3.64)	48 (87.27)	5 (9.09)	1.95	0.36	น้อย	7
2. ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ การตรวจสอบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในของผู้ตรวจสอบ การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในของสถาบัน	2 (3.64)	13 (23.64)	40 (72.72)	-	2.31	0.54	น้อย	2
3. การตรวจสอบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายใน ของสถาบันตามคู่มือการประกัน คุณภาพการศึกษาของสถาบัน การศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ พ.ศ. 2555	1 (1.82)	3 (5.45)	47 (85.46)	4 (7.27)	2.02	0.45	น้อย	6
4. การกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้อง กับเกณฑ์การประเมินของสถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ	-	18 (32.73)	26 (47.27)	11 (20.00)	2.13	0.72	น้อย	4
5. การมีส่วนร่วมของสถาบัน ในการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินของสถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ	4 (7.27)	10 (18.18)	39 (70.91)	2 (3.64)	2.29	0.66	น้อย	3

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านการตรวจสอบ การประกันคุณภาพการศึกษา	จำนวนและร้อยละระดับปัญหา				μ	σ	การแปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
6. การให้ความร่วมมือ ในการตรวจสอบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายใน จากบุคลากรของสถาบัน	2 (3.64)	8 (14.55)	41 (74.54)	4 (7.27)	2.15	0.51	น้อย	5
7. การยอมรับผลการประเมิน ของบุคลากรภายในสถาบัน	-	-	17 (30.91)	38 (69.09)	1.31	0.47	น้อยที่สุด	8
8. การจัดทำรายงาน ผลการตรวจสอบและประเมิน คุณภาพการศึกษาภายใน ต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ	5 (9.09)	37 (67.27)	12 (21.82)	1 (1.82)	2.84	0.60	มาก	1
ภาพรวม					2.13	0.56	น้อย	

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.13, \sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ($\mu = 2.84, \sigma = 0.60$) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของผู้ตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบัน ($\mu = 2.31, \sigma = 0.54$) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย อันดับต่อมา คือ การมีส่วนร่วมของสถาบันในการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ($\mu = 2.29, \sigma = 0.66$) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับของบุคลากรภายในสถาบัน ($\mu = 1.31, \sigma = 0.47$) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความสภาพปัญหา
การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษา
มาปรับปรุง จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการนำผลการประกันคุณภาพ มาปรับปรุง	จำนวนและร้อยละระดับปัญหา				μ	σ	การแปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. การนำข้อเสนอแนะ จากการตรวจสอบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายใน โดยสถาบันวิชาการป้องกัน ประเทศไปปรับปรุงพัฒนา การทำงาน	-	3 (5.45)	47 (85.46)	5 (9.09)	1.96	0.38	น้อย	4
2. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการตรวจประเมิน คุณภาพการศึกษาภายใน	-	38 (69.09)	17 (30.91)	-	2.69	0.47	มาก	2
3. การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุง ระบบการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายใน ของสถาบันอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	2 (3.63)	35 (63.64)	18 (32.73)	-	2.71	0.53	มาก	1
4. การทบทวน ปรับปรุง แก้ไข จุดอ่อนตามมาตรฐานที่กำหนด	-	2 (3.64)	43 (78.18)	10 (18.18)	1.85	0.45	น้อย	5
5. การจัดทำระบบฐานข้อมูล สารสนเทศ เพื่อเป็นฐานข้อมูล การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน	-	34 (61.82)	18 (32.73)	3 (5.45)	2.56	0.60	มาก	3
		ภาพรวม			2.36	0.49	น้อย	

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.36$,
 $\sigma = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุง
ระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
($\mu = 2.71$, $\sigma = 0.53$) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพปรับปรุง
ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ($\mu = 2.69$, $\sigma = 0.47$)
มีปัญหาอยู่ในระดับมาก อันดับต่อมา คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูล

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ($\mu = 2.56$, $\sigma = 0.60$) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การทบทวน ปรับปรุง แก้ไขจุดอ่อนตามมาตรฐานที่กำหนด ($\mu = 1.85$, $\sigma = 0.45$) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากข้อคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ แสดงโดยใช้ค่าความถี่

ตารางที่ 7 ความถี่ในการให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่
1. เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา	14
2. การจัดทำเอกสารอ้างอิงและรายงานการประเมินตนเองเพื่อประกอบการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระงาน	9
3. บุคลากรที่เคยปฏิบัติงานประกันคุณภาพมีการโยกย้ายไปปฏิบัติงานด้านอื่นทำให้การปฏิบัติงานประกันขาดความต่อเนื่อง	7
4. การนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงขาดความต่อเนื่องและขาดการถ่ายทอดถึงผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ของสถาบัน	4
5. ยังไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศงานประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม	3
6. มีจำนวนตัวบ่งชี้มากเกินไปยังไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของแต่ละสถาบันมากนัก	3
7. งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการสนับสนุนงานประกันคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ	2

จากตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ พบว่า ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความถี่สูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

งานประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำเอกสารอ้างอิงและรายงานการประเมินตนเอง เพื่อประกอบการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระงาน และบุคลากรที่เคยปฏิบัติงานประกันคุณภาพมีการโยกย้ายไปปฏิบัติงานด้านอื่น ทำให้การปฏิบัติงานประกันคุณภาพต่อเนื่อง ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารของสถาบันการศึกษา ทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผน

1.1 ปัญหาและอุปสรรค

1.1.1 ส่วนงานภายในแต่ละสถาบันยังไม่มีแผนยุทธศาสตร์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ มีบางส่วนงานที่ดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใต้แผนปฏิบัติการประจำและปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี

1.1.2 การจัดทำแผนการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำโดยกลุ่มบุคคลที่มอบหมาย ซึ่งผู้ปฏิบัติขาดการมีส่วนร่วมทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนได้อย่างถูกต้อง

1.1.3 การจัดทำแผนการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ควรเปิดให้มีส่วนร่วมของหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูอาจารย์ คณะกรรมการการศึกษา ให้เป็นระบบอย่างจริงจัง และต่อเนื่องจนเกิดเป็นระบบประกันคุณภาพ

1.1.4 การเตรียมความพร้อมของสถาบันยังมีปัญหาหรืออุปสรรคในเรื่องบุคลากร และงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการ

1.1.5 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันยังไม่ครอบคลุมการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.6 ส่วนงานภายในสถาบันการศึกษาไม่ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง ปัจจุบันยังเป็นการใช้จากงบประมาณจากส่วนอื่นแบ่งมาให้

1.1.7 บุคลากรที่ทำงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา มีการขอยกย้ายไปปฏิบัติงานด้านอื่นที่มีอัตราและตำแหน่งเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานประกันคุณภาพต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงาน

1.2.1 ขั้นตอนของการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาต้องเริ่มจากการเตรียมบุคลากรให้พร้อม ให้มีความเข้าใจ ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญ ของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา มีการจัดอัตราและตำแหน่งสำหรับบุคลากร/ เจ้าหน้าที่ ที่ทำงานประกันคุณภาพการศึกษาใน โครงสร้างของสถาบัน เพื่อเพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงาน อีกทั้งการจัดการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบประสานงานที่เหมาะสมก็เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพ

1.2.2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ในสถาบันการศึกษา เป็นส่วนที่จะช่วยให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งสถาบัน และหากมีการ โยกย้าย สับเปลี่ยนการปฏิบัติงาน ผู้ที่เข้ามารับผิดชอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาจะสามารถดำเนินการ ได้ทันทีจากองค์ความรู้ที่ได้สร้างไว้

1.2.3 ผู้บริหารสถาบัน จะต้องมียุทธศาสตร์ในการนำแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาไปใช้ เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษาเป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.4 การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ควรเปิดโอกาส ให้หลาย ๆ ฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่ว่าจะเป็น ครูอาจารย์ คณะกรรมการการศึกษา เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยตรง เพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์ และปรับการเขียน โครงการในแผนปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

1.2.5 ควรมีการจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ตรงกันเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน เพื่อให้สามารถบรรลุ แผนงานที่ได้กำหนดไว้และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.2.6 ควรมีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอ เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสถาบัน

2. ด้านการดำเนินการ

2.1 ปัญหาและอุปสรรค

2.1.1 สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีบุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ รวมทั้งบุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ประกันคุณภาพการศึกษาบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2.1.2 บุคลากรทุกระดับของสถาบันส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญและมีทัศนคติเชิงลบต่องานประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วม เป็นเหตุให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ อาจมาจากสาเหตุที่งานประกันคุณภาพการศึกษายังไม่กลมกลืนเป็นงานประจำของบุคลากร แยกเป็นงานหนึ่งต่างหาก บุคลากรยังถือว่าเป็นภาระงานเพิ่ม

2.1.3 บุคลากรในสถาบันการศึกษา บางส่วนมีเจตคติที่ไม่ดีต่องานประกันคุณภาพการศึกษา จึงไม่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร

2.1.4 การปรับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินมีความล่าช้า รวมทั้งมีจำนวนตัวบ่งชี้มากเกินไป ตลอดจนไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของแต่ละสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ตัวบ่งชี้บางตัวไม่ใช่ภารกิจหลักของสถาบัน แต่สถาบันต้องดำเนินการ ทำให้ผลงานออกมาไม่ดีเท่าที่ควร และทำให้การเตรียมข้อมูลเพื่อรองรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษามีความยากลำบาก

2.1.5 ระบบสารสนเทศด้านงานประกันยังขาดการรวบรวมที่เป็นระบบ บางสถาบันยังไม่มีสำนักงานเฉพาะที่ในการรวบรวมข้อมูล ทำให้ไม่สะดวกในการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการพัฒนาสารสนเทศ จึงยังไม่สามารถเอื้อประโยชน์ต่องานประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งยังไม่มี การเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศระหว่างสถาบันการศึกษาในสังกัดของกระทรวงกลาโหม

2.1.6 ส่วนงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถส่งเอกสารได้ตามวันที่กำหนด เนื้อหายังไม่สมบูรณ์ หลักฐานไม่ครบถ้วน ส่งผลต่อความล่าช้าในการติดตามงานที่เป็นร่องรอย หลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดประเมินการปฏิบัติงานหรือจัดทำรายงานประจำปี

2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงาน

2.2.1 ควรมีการจัดอบรมให้บุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

2.2.2 ควรจัดให้มีหลักสูตรอบรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้กับผู้บริหารสถาบันการศึกษา รวมทั้งจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เห็นความสำคัญ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สามารถถ่ายทอดลงไปสู่บุคลากรในสถาบัน

2.2.3 มีโครงการเสริมสร้างความรู้โดยเชิญวิทยากรจากภายในและภายนอก มาให้ความรู้ความเข้าใจ และจัดโครงการอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาบุคลากรการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน

2.2.4 มีการจัดกิจกรรมเผยแพร่หลักการและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพ การศึกษา การให้ความรู้ด้านหลักเกณฑ์และวิธีการในการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มเติมเสมอ เพื่อให้เกิดความรู้ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

2.2.5 สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรเร่งพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อให้เป็นหน่วยงานประสานการจัดทำระบบสารสนเทศงานประกันคุณภาพการศึกษาที่สามารถ เชื่อมโยงเครือข่ายกันได้ทุกสถาบันการศึกษาในสังกัด เพื่อประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2.6 ควรมีการพัฒนาวิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และหลักฐานอ้างอิงที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจตรงกันทุกระดับ

3. ด้านการตรวจสอบ

3.1 ปัญหาและอุปสรรค

3.1.1 การจัดทำเอกสารอ้างอิงและรายงานการประเมินตนเอง เพื่อประกอบการ ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระ และมีผลกระทบต่อการทำงาน เป็นอย่างมาก ต้องการให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานจริงโดยไม่ต้องใช้ออกสาร

3.1.2 ปัญหาด้านผู้ตรวจประเมินคุณภาพ ประสบการณ์และทักษะของผู้ตรวจประเมิน มีความแตกต่างกัน การประเมินคุณภาพบางครั้งมีความเกรงใจ ไม่กล้าสะท้อนข้อมูลจริง หรือเคยเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานที่เข้าตรวจประเมิน ศึกษาข้อมูลของหน่วยงานน้อย ใช้เวลาในการตรวจประเมินสั้น ให้ข้อเสนอแนะหรือแนะนำในสิ่งที่ทำยากเกินความสามารถ ในการพัฒนาและปรับปรุง ส่งรายงานผลการตรวจประเมินล่าช้า ทำให้หน่วยงานเสียโอกาส ในการพัฒนาและปรับปรุง

3.1.3 ผู้ตรวจประเมินคุณภาพที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในของแต่ละสถาบัน ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบอย่างแท้จริง เป็นเพียงบุคลากร ในสถาบันที่เคยผ่านการอบรมเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษามาเท่านั้น และถูกแต่งตั้ง ให้เป็นคณะกรรมการตรวจสอบ อาจทำให้การตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการดำเนินงาน

3.2.1 จัดหลักสูตรอบรมผู้ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มุ่งเน้นความเป็นกัลยาณมิตร

3.2.2 จัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ทักษะในการตรวจสอบ และประเมินผลแต่ละมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ

3.2.3 ควรพัฒนาระบบสารสนเทศที่ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและเอกสาร การประกันคุณภาพการศึกษารองรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อลดภาระให้กับผู้ปฏิบัติงาน

3.2.4 ควรจัดให้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นระยะ พร้อมเอกสารหลักฐาน ก่อนการตรวจประเมินจริง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ไม่เป็นภาระหนักมาก เมื่อถึงเวลาตรวจสอบจริง

4. ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง

4.1 ปัญหาและอุปสรรค

4.1.1 ปัญหาที่พบเห็นอยู่ในสถาบันการศึกษานี้ก็คือ ไม่ได้มีการปรับปรุง การดำเนินงานจากผลของการตรวจสอบกันอย่างจริงจัง หลายเรื่องที่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงาน พบข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้ว แต่ก็ยังทำใหม่อยู่เช่นเดิม เมื่อมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้บริหาร การดำเนินงานของสถานศึกษาก็มีการกำหนดงานใหม่ บางเรื่องก็แตกต่างไปจากที่เคยปฏิบัติเดิม กระบวนการที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานจึงไม่เกิดความต่อเนื่อง

4.1.2 การนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงขาดความต่อเนื่อง และขาดการถ่ายทอดถึงผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ของสถาบัน รวมทั้งการนำข้อเสนอแนะไปพัฒนา ไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาสั้น

4.1.3 มีการนำผลการประเมินมาใช้ แต่ยังมีการใช้เพียงบางส่วนของหน่วยงาน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาทางด้านความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพที่บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR)

4.1.4 การนำผลประเมินมาปรับปรุง ยังขาดความพร้อมและการพัฒนาการจัดทำ ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในปี ต่อๆ ไป

4.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงาน

4.2.1 ควรมีการนำผลประเมินของคณะกรรมการตามที่ได้ให้ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้หลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป

4.2.2 สถาบันการศึกษา ควรจัดระบบการติดตามการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างเป็นรูปธรรม และบรรจุไว้ในการดำเนินงานของสถาบัน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถาบันทราบอย่างทั่วถึง

4.2.3 สถาบันควรมีนโยบายที่จะส่งเสริม ผลักดันให้มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงใช้ในองค์กรได้อย่างทั่วถึง และสร้างระบบการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.2.4 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ควรมีโครงการที่หลากหลายและครอบคลุมระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การตรวจสอบและผลการประเมินของคณะกรรมการได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหาร ระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ด้วยเครื่องมือ เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จำนวน 55 คน และผู้บริหารของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

แบบสอบถาม สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) จำนวน 3 ท่าน รวมทั้งนำไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีของครอนบาช Cronbach's alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และแบบสัมภาษณ์ มีโครงสร้างโดยกำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เสนอแบบสัมภาษณ์ต่ออาจารย์ที่ปฏิบัติงานวิจัย เพื่อตรวจแก้ไขข้อคำถาม และนำมาแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ เพื่อจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติเชิงบรรยาย โดยการคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี ระดับการศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี มีชั้นยศในระดับ ส.ต./ จ.ต.-จ.ส.อ./ พ.จ.อ./ พ.อ.อ. มีตำแหน่งเป็นบุคลากร สายสนับสนุน และมีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา 1-5 ปี มากที่สุด

สำหรับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบ และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการ และด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและด้านการตรวจสอบมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรื่องการจัดทำแผนการปฏิบัติการงานประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษา

2. ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความเหมาะสมของเจตคติของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถาบัน

3. ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับของบุคลากรภายในสถาบัน

4. ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย คือ การทบทวนปรับปรุง แก้ไขจุดอ่อน เพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

2. การจัดทำเอกสารอ้างอิงและรายงานการประเมินตนเอง เพื่อประกอบการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระงาน

3. บุคลากรที่เคยปฏิบัติงานประกันคุณภาพมีการโยกย้ายไปปฏิบัติงานด้านอื่น ทำให้การปฏิบัติงานประกันขาดความต่อเนื่อง
4. การนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงขาดความต่อเนื่อง และขาดการถ่ายทอดถึงผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ของสถาบัน
5. ยังไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศงานประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม
6. มีจำนวนตัวบ่งชี้มากเกินไป ยังไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของแต่ละสถาบันมากนัก
7. งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการสนับสนุนงานประกันคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ส่วนงานภายในแต่ละสถาบันยังไม่มีแผนยุทธศาสตร์ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ มีบางส่วนงานที่ดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใต้แผนปฏิบัติการประจำ และปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งยังไม่ครอบคลุม การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนดำเนินการ โดยกลุ่มบุคคลที่มอบหมาย เท่านั้น ผู้ปฏิบัติขาดการมีส่วนร่วม ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามแผน ได้อย่างถูกต้อง ในด้านบุคลากร ที่ทำงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา มีการขอโยกย้ายไปปฏิบัติงานด้านอื่นที่มีอัตราและตำแหน่ง เพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง ทำให้การปฏิบัติงานประกันขาดความต่อเนื่อง การเตรียมความพร้อมของสถาบันยังมีปัญหาหรืออุปสรรคในเรื่องบุคลากรและงบประมาณ ที่ส่วนงานภายในสถาบันการศึกษาไม่ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง ปัจจุบันใช้จากงบประมาณจากส่วนอื่นมาดำเนินการ

แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงาน ต้องเริ่มจากการเตรียมบุคลากร ให้พร้อมให้มีความเข้าใจ ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของกระบวนการประกันคุณภาพ การศึกษา มีการจัดอัตราและตำแหน่งสำหรับบุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ในโครงสร้างของสถาบัน เพื่อเพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงาน รวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการ ผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อการดำเนินงานประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการความรู้และจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ตรงกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน เพื่อให้สามารถบรรลุแผนงานที่ได้

กำหนดไว้และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และหากมีการโยกย้าย สับเปลี่ยนการปฏิบัติงาน ผู้ที่เข้ามา
รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาจะสามารถดำเนินการ ได้ทันที อีกทั้งผู้บริหารสถาบัน
จะต้องมียุทธศาสตร์ในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ
ในสถานศึกษาเป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรเปิดโอกาสให้หลาย ๆ ฝ่าย
ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์ คณะกรรมการการศึกษา เจ้าหน้าที่
ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์และปรับการเขียน โครงการในแผนปฏิบัติ
ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ
วัสดุอุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอ เหมาะสม สอดคล้องกับ
ความต้องการของสถาบัน

2. ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค พบว่า สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีบุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน
ประกันคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ รวมทั้งบุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ประกันคุณภาพการศึกษาบางส่วน
ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้ผลการปฏิบัติงาน ไม่มีประสิทธิภาพ
เท่าที่ควร บางส่วนมีเจตคติที่ไม่ดีต่องานประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วม
เป็นเหตุให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจมาจากสาเหตุ
ที่งานประกันคุณภาพการศึกษายังไม่กลมกลืนเป็นงานประจำของบุคลากร แยกเป็นงานหนึ่งต่างหาก
บุคลากรยังถือว่าเป็นภาระงานเพิ่ม จึงไม่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
เท่าที่ควร ในด้านตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินมีจำนวนตัวบ่งชี้มากเกินไป และไม่สอดคล้อง
กับการปฏิบัติงานที่ผ่านมา นอกจากนี้ตัวบ่งชี้บางตัวไม่ใช่ภารกิจหลักของสถาบัน แต่สถาบันต้อง
ดำเนินการ ทำให้ผลงานออกมาไม่ดีเท่าที่ควร และทำให้การเตรียมข้อมูลเพื่อรองรับการตรวจสอบ
และประเมินคุณภาพการศึกษามีความยากลำบาก ด้านระบบสารสนเทศด้านงานประกันยังขาด
การรวบรวมที่เป็นระบบ บางสถาบันยังไม่มีสำนักงานเฉพาะที่ในการรวบรวมข้อมูล ทำให้ไม่สะดวก
ในการค้นหาข้อมูล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสถาบันการศึกษาใหญ่
อยู่ระหว่างการพัฒนาาระบบสารสนเทศ จึงยังไม่สามารถเอื้อประ โยชน์ต่องานประกันคุณภาพการศึกษา
ได้อย่างเต็มรูปแบบ

แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงาน ควรมีการจัดอบรมให้ผู้บริหาร
สถาบันการศึกษา บุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ
ในการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อให้เห็นความสำคัญ
ความจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และเกิดทัศนคติที่ดีต่องานประกัน
ประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำโครงการเสริมสร้างความรู้โดยเชิญวิทยากรจากภายในและภายนอก

มาให้ความรู้ความเข้าใจ และจัดโครงการอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน จัดกิจกรรมเผยแพร่หลักการและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนาวิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และหลักฐานอ้างอิงที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจตรงกันทุกระดับ และพัฒนาระบบสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายกันได้ทุกสถาบันการศึกษาในสังกัด เพื่อประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

3. ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค พบว่า การจัดทำเอกสารอ้างอิงและรายงานการประเมินตนเอง เพื่อประกอบการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระและมีผลกระทบต่อการทำงานเป็นอย่างมาก ต้องการให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานจริงโดยไม่ต้องใช้เอกสารในด้านผู้ตรวจประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพและทักษะของผู้ตรวจประเมินมีความแตกต่างกัน การประเมินคุณภาพบางครั้งมีความเกรงใจไม่กล้าสะท้อนข้อมูลจริง หรือเคยเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานที่เข้าตรวจประเมิน ศึกษาข้อมูลของหน่วยงานน้อย ใช้เวลาในการตรวจประเมินสั้นให้ข้อเสนอแนะหรือนำในสิ่งที่ทำยากเกินความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุง

แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนากิจการดำเนินงาน ในการคัดเลือกผู้ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ควรมุ่งเน้นความเป็นกัลยาณมิตร มีการจัดหลักสูตรอบรมผู้ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มุ่งเน้นความเป็นกัลยาณมิตร รวมทั้งการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ทักษะในการตรวจสอบและประเมินผลแต่ละมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ เร่งพัฒนาระบบสารสนเทศที่ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและเอกสารการประกันคุณภาพการศึกษารองรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อลดภาระให้กับผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดให้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นระยะ พร้อมเอกสารหลักฐานก่อนการตรวจประเมินจริง

4. ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง

ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ปัญหาที่พบเห็นอยู่ในสถาบันการศึกษานั้นก็คือ ไม่ได้มีการปรับปรุงการดำเนินงานจากผลของการตรวจสอบกันอย่างจริงจัง หลายเรื่องที่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานพบข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้ว แต่ก็ยังทำใหม่อยู่เช่นเดิม เมื่อมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้บริหาร การดำเนินงานของสถานศึกษาก็มีการกำหนดงานใหม่ บางเรื่องก็แตกต่างไปจากที่เคยปฏิบัติเดิม กระบวนการที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานจึงไม่เกิดความต่อเนื่องและขาดการถ่ายทอดถึงผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ของสถาบัน รวมทั้งการนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาสั้น มีการนำผลการประเมินมาใช้ แต่ยังไม่มีการใช้เพียงบางส่วนหน่วยงาน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาทางด้านความรู้ความเข้าใจ

ด้านการประกันคุณภาพที่บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) การนำผลประเมินมาปรับปรุงยังขาดความพร้อมและการพัฒนาการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในปีต่อ ๆ ไป

แนวทางการแก้ไขปัญหและพัฒนาการดำเนินงาน สถาบันการศึกษาควรมีการนำผลประเมินของคณะกรรมการตามที่ได้ให้ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้หลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป จัดระบบการติดตามการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างเป็นรูปธรรม และบรรจุไว้ในการดำเนินงานของสถาบัน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถาบันทราบอย่างทั่วถึง มีนโยบายที่จะส่งเสริมผลักดันให้มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในมาปรับปรุงใช้ในองค์กร ได้อย่างทั่วถึง และสร้างระบบการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันควรมีโครงการที่หลากหลายและครอบคลุมระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การตรวจสอบ และผลการประเมินของคณะกรรมการได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลศึกษาทำให้พบประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบ และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญญา ฉลอง (2547) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัญหาในการประกันคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญยาพร นิมพลอย และธิดาพร โตสดี (2547) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย และงานวิจัยของสุมิตตา ชัยศิลป์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถาบันตามนโยบายการศึกษาของกองทัพไทย เพื่อตอบสนองกองทัพไทยในด้านการป้องกันประเทศและการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้แต่ละสถาบันที่รับผิดชอบจัดการศึกษาได้เริ่มให้ความสำคัญกับเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มมากขึ้น และต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อรายงานผลประเมินประจำปีต่อหน่วยต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กอปรกับแต่ละสถาบันมีโครงสร้างขนาดเล็ก กะทัดรัด การปรับตัวเพื่อรองรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาสามารถดำเนินการ ได้อย่างทันท่วงที จึงทำให้ภาพรวมของปัญหา อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่บุคลากรในเรื่องการจัดทำแผนการปฏิบัติการงานประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมิตดา ชัยศิลป์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษามีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์ แรกข้าว (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ การขาดการวางแผนในการให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การติดตามประเมินผล การจัดสรรงบประมาณสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง ของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่กล่าวว่า การจัดทำแผนการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำโดยกลุ่มบุคคลที่มอบหมายเท่านั้น ซึ่งผู้ปฏิบัติขาดการมีส่วนร่วม ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันยังไม่ครอบคลุมการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้มีปัญหายุ่งยากในระดับมาก และเนื่องจากการวางแผนเป็นขั้นตอนแรกและสำคัญยิ่งสำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ดังที่ จาร์ส นองมาก (2545, หน้า 115-127) ได้กล่าวว่า การนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในสถานศึกษาด้านประกันคุณภาพในแต่ละขั้นตอนนี้ ในส่วนของการวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) หรือการจัดทำแผนนั้นเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก

ต้องเตรียมการอย่างฉลาดรอบคอบในการปฏิบัติงาน เป็นการเตรียมการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน
 เกี่ยวข้องกับงาน และเกี่ยวข้องกับทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
 ซึ่งผู้ปฏิบัติงานทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นงานใหญ่หรืองานเล็กมากน้อยแค่ไหน ต้องอาศัยการวางแผน
 หรือการเตรียมการเพื่ออนาคต เพื่อช่วยให้สามารถทำงานได้ดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น
 การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นุคลากรในเรื่องการจัดทำแผนการปฏิบัติการงานประกันคุณภาพ
 การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถาบันการศึกษา

1.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม
 มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ บุคลากรส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดี
 ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรนภัส จันทร์พวง (2553) ได้ศึกษา
 เรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพต่อการบริหารจัดการ
 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ผลการศึกษา เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ปัญหาการพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายให้มีความรู้
 ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นอื่น
 สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของสถาบันวิชาการ
 ป้องกันประเทศ ที่กล่าวว่าบุคลากรทุกระดับของสถาบันส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญ
 และมีทัศนคติเชิงลบต่องานประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วม เป็นเหตุให้ไม่มีความรู้
 ความเข้าใจงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจมาจากสาเหตุที่งานประกันคุณภาพ
 การศึกษายังไม่กลมกลืนเป็นงานประจำของบุคลากร แยกเป็นงานหนึ่งต่างหาก บุคลากรยังถือว่าเป็น
 ภาระงานเพิ่ม บางส่วนมีเจตคติที่ไม่ดีต่องานประกันคุณภาพการศึกษา จึงไม่ให้การสนับสนุน
 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร และสอดคล้องกับข้อมูลความคิดเห็น
 และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเรื่องที่มีค่าความถี่
 มากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 งานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรในสถาบันการศึกษาบางส่วน
 มีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพที่เข้าใจว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระ
 ให้กับบุคลากรในสถาบัน เนื่องจากบุคลากรในสถาบันมีภาระงานในความรับผิดชอบอยู่แล้ว
 จึงไม่สนับสนุนให้บุคลากรเหล่านั้นต้องมาทำเรื่องการประกันคุณภาพอีก

1.3 ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม
 มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมิตตา ชัยศิลป์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหา
 การประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา
 เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา มีสภาพปัญหา

อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ใจวิถี (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตภาคเหนือ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีปัญหาหรืออุปสรรค ในเรื่องการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง และความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของบุคลากร และผู้ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขาดความรู้ในเรื่องการเขียนรายงานผลการประเมิน และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่กล่าวว่า การจัดทำเอกสารอ้างอิงและรายงานการประเมินตนเอง เพื่อประกอบการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระ และมีผลกระทบต่อการทำงานประจำเป็นอย่างมาก ต้องการให้มีการตรวจสอบการทำงานจริงโดยไม่ต้องใช้เอกสาร ทั้งนี้เนื่องมาจากขั้นตอนการตรวจสอบของคณะกรรมการของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รวมทั้งต้องมีหลักฐาน เอกสารอ้างอิง ประกอบในการตรวจสอบ อีกทั้งจำนวนตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศมีจำนวนมาก ทำให้สถาบันต้องจัดเตรียมข้อมูลเอกสารเพื่อรองรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดเป็นปัญหาในการเพิ่มภาระงานแก่ผู้ปฏิบัติ

1.4 ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญนภา ฉลอง (2547) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัญหาในการประกันคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการพัฒนาปรับปรุงโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่กล่าวว่า การนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงขาดความต่อเนื่องและขาดการถ่ายทอดถึงผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ของสถาบัน รวมทั้งการนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาสั้น มีการนำผลการประเมินมาใช้ แต่ยังมีการใช้เพียงบางส่วนของหน่วยงาน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาทางด้านความรู้ความเข้าใจ

ด้านการประกันคุณภาพที่บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) และสอดคล้องกับแนวคิดของจาร์ส นองมาก (2545, หน้า 115-127) ที่ได้กล่าวถึง การนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานนั้น ปัญหาที่พบเห็นอยู่ในสถานศึกษาขณะนี้ก็คือ ไม่ได้มีการปรับปรุงการดำเนินงาน จากผลของการตรวจสอบกันอย่างจริงจัง หลายเรื่องที่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงาน พบข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้ว แต่ก็ยังทำใหม่อยู่เช่นเดิม หรือเมื่อมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง ผู้บริหาร การดำเนินงานของสถานศึกษาก็มีการกำหนดงานใหม่ บางเรื่องก็แตกต่างไปจากที่เคย ปฏิบัติเดิม กระบวนการที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานให้เกิดความต่อเนื่อง จึงไม่ประสบผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา ทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

จากประเด็นปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยได้รวบรวม ข้อมูลการสัมภาษณ์ของผู้บริหาร ๗ ตลอดจนทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรื่องการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษา

โดยมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การดำเนินการ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ควรเปิดโอกาสให้หลาย ๆ ฝ่ายได้มีส่วนร่วม ในการวางแผน ไม่ว่าจะเป็น ครูอาจารย์ คณะกรรมการการศึกษา เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยตรง เพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์และปรับการเขียน โครงการในแผนปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย ควรมีการจัดอบรมและการประชุม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ตรงกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถาบัน เพื่อให้สามารถกำหนดแผนงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถ บรรลุผลสำเร็จตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเมิตตา ชัยศิลป์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะการปรับปรุง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด คือ บุคลากรส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

โดยมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ควรมีการจัดอบรม ให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ให้ความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และเกิดทัศนคติที่ดี ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำโครงการเสริมสร้างความรู้โดยเชิญวิทยากร จากภายในและภายนอกมาให้ความรู้ความเข้าใจ และจัดโครงการอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาบุคลากรการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน จัดกิจกรรมเผยแพร่หลักการ และวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนาวิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และหลักฐานอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง ให้ความรู้ตรงกันทุกระดับ พัฒนาระบบ สารสนเทศที่ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและเอกสารการประกันคุณภาพการศึกษารองรับการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อลดภาระให้กับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุดม เอี่ยมสร้อย (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้มีการจัดอบรมบุคลากรในหน่วยงานทุกคน เพื่อให้ทราบแนวทางและวิธีปฏิบัติ สร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีต่องานประกันคุณภาพการศึกษา และต้องมีการติดตามผล อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีในบทที่ 2 เรื่อง แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถาบันการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, 2543, หน้า 23-40) สิ่งที่สถานศึกษาควรดำเนินการด้านการพัฒนาบุคลากร คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการประกันคุณภาพการศึกษา จิตสำนึก ความรู้สึที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อการพัฒนาบุคลากรทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา และการให้การศึกษาแก่ครูและบุคลากร ด้านความรู้ความเข้าใจและการยอมรับ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นับเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา และเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องวางแผนในการดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ

ความตระหนักและโน้มน้าวใจให้ครูและบุคลากรยอมรับและผูกพันที่จะร่วมมือร่วมใจ ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

2.3 ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีปัญหา อยู่ในระดับมาก คือ การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

โดยมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนา ได้แก่ สถาบันวิชาการ ป้องกันประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา ในกองทัพไทย ควรเร่งพัฒนาระบบสารสนเทศที่ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและเอกสารการประกัน คุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาให้แก่สถาบันต่าง ๆ เพื่อลดภาระให้กับผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ก็ควรจัดให้มีการตรวจสอบ ผลการดำเนินงานภายในเป็นระยะ ๆ พร้อมจัดเตรียมเอกสารหลักฐานก่อนการตรวจประเมินจริง เพื่อจะได้มีเวลาและความพร้อมในการรับตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันการศึกษาของกองทัพ ที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน (Quality assurance committee) ให้มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของสถาบัน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผล

2.4 ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในของสถาบันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

โดยมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนา ได้แก่ สถาบันควรมีการนำผลประเมินของคณะกรรมการตามที่ได้ให้ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้หลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษาต่อไป จัดระบบการติดตามการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างเป็นรูปธรรม และบรรจุไว้ในการดำเนินงานของสถาบัน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถาบันทราบ อย่างทั่วถึง ผู้บริหารสถาบันกำหนดนโยบายที่จะส่งเสริม ผลักดันให้มีการนำผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในมาปรับปรุงใช้ในองค์กร ได้อย่างทั่วถึง และควรมีโครงการที่หลากหลาย และครอบคลุมระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับ หลักเกณฑ์การตรวจสอบและตอบสนองข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาจากผลการประเมิน ของคณะกรรมการได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมิตดา ชัยศิลป์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหา การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เชิงราย เขต 3 พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะการปรับปรุงการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง ควรวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค จุดเด่น ในการดำเนินงานตามความเป็นจริง ควรนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป และควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม สร้างความตระหนักให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 8 สรุปการอภิปรายผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน	ประเด็นปัญหาที่สำคัญในแต่ละด้าน	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนา
1. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา	<p>1. การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรื่องการจัดทำแผนการปฏิบัติการงานประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>2. การจัดทำแผนการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำโดยกลุ่มบุคคลที่มอบหมาย ซึ่งผู้ปฏิบัติขาดการมีส่วนร่วมทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนได้อย่างถูกต้อง</p> <p>3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันยังไม่ครอบคลุมการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา</p>	<p>1. ผู้บริหารสถาบันจะต้องมียุทธศาสตร์ในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษาเป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. ควรเปิดโอกาสให้หลาย ๆ ฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่ว่าจะเป็น ครูอาจารย์ คณะกรรมการการศึกษา เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์และปรับการเขียนโครงการในแผนปฏิบัติ ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา 4 ด้าน	ประเด็นปัญหาที่สำคัญ ในแต่ละด้าน	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนา
2. ด้านการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา	บุคลากรในสถาบันการศึกษา บางส่วนมีเจตคติที่ไม่ดี ต่องานประกันคุณภาพ การศึกษา	<p>3. ควรมีการจัดอบรม และการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้ตรงกันเกี่ยวกับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถาบัน เพื่อให้สามารถกำหนด แผนงานให้เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน และสามารถบรรลุผล สำเร็จตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้</p> <p>1. ควรมีการจัดอบรมให้บุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประกัน คุณภาพการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินประกัน คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>2. ควรจัดให้มีหลักสูตรอบรม การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาให้กับผู้บริหาร สถาบันการศึกษา รวมทั้งจัดให้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ เห็นความสำคัญและเกิดทัศนคติที่ดี ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา 4 ด้าน	ประเด็นปัญหาที่สำคัญ ในแต่ละด้าน	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนา
3. ด้านการตรวจสอบ การประกันคุณภาพ การศึกษา	การจัดทำรายงานผล การตรวจสอบและประเมิน คุณภาพการศึกษาภายใน ต่อสถาบันวิชาการป้องกัน ประเทศ เพื่อประกอบ การตรวจสอบและประเมิน คุณภาพการศึกษา	<p>3. จัดทำโครงการเสริมสร้าง ความรู้ โดยเชิญวิทยากร จากภายในและภายนอกมาให้ ความรู้ความเข้าใจ และจัดโครงการ อบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาบุคลากรการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน</p> <p>4. มีการจัดกิจกรรมเผยแพร่ หลักการและวัตถุประสงค์ ของการประกันคุณภาพการศึกษา การให้ความรู้ด้านหลักเกณฑ์ และวิธีการในการประกันคุณภาพ การศึกษาเพิ่มเติมเสมอ เพื่อให้เกิด ความรู้ด้านงานประกันคุณภาพ การศึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่อง</p> <p>1. พัฒนาระบบสารสนเทศที่ช่วย ในการจัดเก็บข้อมูลและเอกสาร การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรองรับการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา ให้แก่สถาบันต่าง ๆ และเพื่อลดภาระให้กับผู้ปฏิบัติงาน</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา 4 ด้าน	ประเด็นปัญหาที่สำคัญ ในแต่ละด้าน	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนา
	<p>เป็นการเพิ่มภาระ และมีผลกระทบ ต่อการปฏิบัติงาน เป็นอย่างมาก ต้องการให้มีการ ตรวจสอบการปฏิบัติงาน จริงโดยไม่ต้องใช้เอกสาร</p>	<p>2. สถาบันการศึกษา ควรมีการเตรียมพร้อมรับตรวจ ประเมินอยู่เสมอ โดยจัดให้ มีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ภายในเป็นระยะ ๆ พร้อมจัดเตรียม เอกสารหลักฐานก่อนการตรวจ ประเมินจริง</p>
<p>4. ด้านการนำผล การประกันคุณภาพ การศึกษามาปรับปรุง</p>	<p>การนำผลการประเมิน และข้อเสนอแนะมาปรับปรุง ขาดความต่อเนื่องและขาด การถ่ายทอดถึงผู้ปฏิบัติ ส่วนใหญ่ของสถาบัน</p>	<p>1. ควรจัดทำระบบการติดตาม การนำผลการประเมินมาปรับปรุง อย่างเป็นรูปธรรม และบรรจุไว้ ในการดำเนินงานของสถาบัน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรในสถาบันทราบ อย่างทั่วถึง</p> <p>2. สถาบันควรมีนโยบาย ที่จะส่งเสริมผลักดันให้มีการนำผล การประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในมาปรับปรุงใช้ในองค์กรได้ อย่างทั่วถึง</p> <p>3. การดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาของสถาบัน ควรมีโครงการที่หลากหลาย และครอบคลุมระบบประกัน คุณภาพการศึกษา เพื่อนำมา</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา 4 ด้าน	ประเด็นปัญหาที่สำคัญ ในแต่ละด้าน	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนา
		ปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้อง กับหลักเกณฑ์การตรวจสอบ และผลการประเมิน ของคณะกรรมการได้

ข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปและการอภิปรายผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้งานวิจัยเกิดประโยชน์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรกำหนดโครงสร้างการบริหารงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบันให้ชัดเจนยิ่งขึ้น กำหนดให้งานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นงานหลักที่สำคัญที่ต้องมีการดำเนินการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และดูแลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
2. สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรกำหนดภาระงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้และผู้รับผิดชอบในแต่ละภารกิจให้ชัดเจน โดยการวิเคราะห์ภาระงานอย่างเป็นระบบ และสร้างความตระหนัก สร้างทัศนคติที่ดีต่องานประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรทุกระดับ
3. สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยนำบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์ของแต่ละสถาบันเป็นแผนระยะยาว เพื่อดำเนินการให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
4. สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา ควรพัฒนาเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของแต่ละสถาบัน

โดยพิจารณานำเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กรในอนาคต เพื่อให้เกิดการบริหารองค์กรในเชิงระบบ ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

5. สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรพัฒนาคุณภาพบุคลากรทุกระดับ ทั้งสายวิชาการและสายปฏิบัติการสนับสนุน โดยให้นำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างบรรยากาศคุณภาพในสถาบัน

6. สถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรกำหนดให้ทุกส่วนงานของสถาบันจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพตามผลการประเมิน เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะและนำไปบรรจุในแผนกลยุทธ์หรือแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยให้รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนเป็นระยะ

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1. ด้านการวางแผน

1.1 ควรเปิดโอกาสให้หลาย ๆ ฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์ คณะกรรมการการศึกษา เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์และปรับการเขียน โครงการในแผนปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

1.2 ควรมีการจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ตรงกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถบรรลุแผนงานที่ได้กำหนดไว้และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 ควรมีการจัดเพิ่มอัตราและตำแหน่งสำหรับบุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ทำงานประกันคุณภาพการศึกษาในโครงสร้างของสถาบัน เพื่อเพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงาน

1.4 ควรมีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอ เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสถาบัน

2. ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 ควรมีการจัดอบรมให้บุคลากร/ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 จัดทำกิจกรรมการจัดการความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันการศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งสถาบัน และหากมีการ โยกย้าย สับเปลี่ยนการปฏิบัติงาน ผู้ที่เข้ามารับผิดชอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาจะสามารถดำเนินการได้ทันที

2.3 จัดทำโครงการเสริมสร้างความรู้โดยเชิญวิทยากรจากภายในและภายนอกมาให้ ความรู้ ความเข้าใจ และจัดโครงการอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถาบัน

2.4 มีการจัดกิจกรรมเผยแพร่หลักการและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา การให้ความรู้ด้านหลักเกณฑ์และวิธีการในการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรู้และเกิดความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

3. ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา

3.1 จัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ทักษะในการตรวจสอบ และประเมินผลแต่ละมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ควรเร่งพัฒนาระบบสารสนเทศที่ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและเอกสารการประกัน คุณภาพการศึกษารองรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อลดภาระให้กับผู้ปฏิบัติงาน

3.3 ควรจัดให้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ พร้อมเอกสารหลักฐาน ก่อนการตรวจประเมินจริง

4. ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง

4.1 ควรจัดระบบการติดตามการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างเป็นรูปธรรม และบรรจุไว้ในการดำเนินงานของสถาบัน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถาบันทราบ อย่างทั่วถึง

4.2 สถาบันควรมีนโยบายที่จะส่งเสริมผลักดันให้มีการนำผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในมาปรับปรุงใช้ในองค์กรได้อย่างทั่วถึง และสร้างระบบการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.3 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันควรมีโครงการที่หลากหลาย และครอบคลุมระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้อง กับหลักเกณฑ์การตรวจสอบและผลการประเมินของคณะกรรมการได้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่างสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูงของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศกับสถาบันการศึกษา ทางทหาร สังกัดกระทรวงกลาโหม ว่ามีสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างไรร

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ในขั้นตอนการดำเนินงาน รวมทั้งบทบาทหน้าที่ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาว่า มีรูปแบบ วิธีการ และลักษณะการปฏิบัติงาน

อย่างไร โดยเฉพาะในสถาบันที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานและกำหนดขอบเขตหน้าที่ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ให้มีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: แนวทางการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จำรัส นองมาก. (2544). การปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชันปรินต์ติ้ง.
- จำรัส นองมาก. (2545). การประเมินคุณภาพภายนอก. วารสารสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 19(3), 14-15.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ธิดารักษ์ รัตนมณี. (2553). คู่มือการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา. เชียงใหม่: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นพดล เพ็ชรงาน. (2549). ความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันการศึกษาและครู เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถาบันการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นริศ มณีชัย และสิริรัตน์ เนียมอินทร์. (2555). รายงานผลการประเมินการต้อนรับคณะศึกษาดูงาน. กรุงเทพฯ: งานพัฒนาและฝึกอบรม สำนักงานประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เนตรนภัส จันทร์พวง. (2553). ความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพต่อการบริหารจัดการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บรรจง จันทมาศ. (2547). การพัฒนางานด้วยระบบบริหารคุณภาพและเพิ่มผลผลิต. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- บรรจบ จันทมาศ. (2541). ระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9000. กรุงเทพฯ: สมาคมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญยาพร นิมพลอย และธิดาพร โตสติ. (2547). การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2533. (2533, 5 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 4-13.
- เพ็ญญา ฉลอง. (2547). สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพบุลย์ เปานิธิ. (2543). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เขวาลักษณ์ แรกข้าว. (2549). การประเมินผลโครงการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วันชัย สิริชนะ. (2540). การประกันคุณภาพผลิตผลของสถาบันอุดมศึกษา. วารสารวิชาการอุดมศึกษา, 1(3), 10.
- วิชิต อู่อัน. (2550). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยา ใจวิถี. (2550). แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2551). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2554). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาศาสนาการศึกษารองของกองทัพ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2557). คู่มือการศึกษาหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สมศักดิ์ สันทรูระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ สันทรูระเวชญ์. (2548). การพัฒนากระบวนการทางการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรินทิวกราฟฟิค.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). *การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- ตำราญ วิรุณพันธ์. (2553). *สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุชีพ เสาศิลา. (2550). *การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- สุมิตตา ชัยศิลป์. (2555). *สภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเชียงราย เขต 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- อุดม เอี่ยมสร้อย. (2545). *การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะแนวทาง
การพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการ
ป้องกันประเทศ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนางานประกัน
คุณภาพการศึกษาของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
2. กรุณาอ่านคำชี้แจงก่อนตอบแบบสอบถาม และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ
โดยแสดงความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
3. ข้อมูลที่ตอบในแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งจะไม่ส่งผล
ต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด
4. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกัน
คุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ไม่เกิน 30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

สูงกว่าปริญญาโท

4. ชั้นยศ

ส.ต./ จ.ต.-จ.ส.อ./ พ.จ.อ./ พ.อ.อ.

ร.ต.-ร.อ.

พ.ต./ น.ต.-พ.ท./ น.ท.

พ.อ.-พ.อ.พิเศษ/ น.อ.-น.อ. พิเศษ

พล.ต./ พล.ร.ต./ พล.อ.ต.ขึ้นไป

5. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

.....
 .....

6. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

น้อยกว่า 1 ปี

1-5 ปี

6-10 ปี

มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหาร

ระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานมากที่สุด

ระดับ 3 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานมาก

ระดับ 2 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีปัญหาในการดำเนินงานน้อยที่สุด

สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับปัญหา			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา (Plan)				
1.1 การจัดทำแผนการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบันให้สอดคล้องตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา				
1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษา				
1.3 การจัดประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาและกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานร่วมกัน				
1.4 การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา				
1.5 การสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่บุคลากรในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา				
1.6 ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา				
1.7 ความเพียงพอการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา				
1.8 การจัดสถานที่ทำงานของคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นสัดส่วน				
1.9 การจัดทำระบบฐานข้อมูลและตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา				
1.10 การจัดทำโครงการรองรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา				

สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับปัญหา			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
2. ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา (DO)				
2.1 ความชัดเจนของนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา				
2.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนที่ได้กำหนดไว้				
2.3 การให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถาบัน				
2.4 ความเหมาะสมของระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจและการพัฒนาของสถาบัน				
2.5 ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสามารถปฏิบัติได้ง่าย				
2.6 ระบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา				
2.7 การให้ความร่วมมือและการให้ข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง				
2.8 ความเหมาะสมของเจตคติของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษา				
2.9 การอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรของสถาบัน				
2.10 วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา				

สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับปัญหา			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
3. ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา (Check)				
3.1 การแต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน				
3.2 ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของผู้ตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบัน				
3.3 การตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ พ.ศ. 2555				
3.4 การกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ				
3.5 การมีส่วนร่วมของสถาบันในการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ				
3.6 การให้ความร่วมมือในการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจากบุคลากรของสถาบัน				
3.7 การยอมรับผลการประเมินของบุคลากรภายในสถาบัน				
3.8 การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในต่อสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ				
4. ด้านการนำผลการประกันคุณภาพศึกษามาปรับปรุง (Act)				
4.1 การนำข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ไปปรับปรุงพัฒนาการทำงาน				
4.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน				

สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับปัญหา			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
4.3 การจัดแผนพัฒนาปรับปรุงระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันให้เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง				
4.4 การทบทวน ปรับปรุง แก้ไขจุดอ่อนตามมาตรฐานที่กำหนด				
4.5 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน				

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

-ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้-

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่ง.....อายุราชการ.....ปี
วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....น. ถึง .....น.

2. ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีปัญหาหรืออุปสรรค อย่างไรบ้าง

2.1 ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

.....
.....
.....
.....

2.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

.....
.....
.....
.....

2.3 ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา

.....
.....
.....
.....

2.4 ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง

.....

.....

.....

3. จากปัญหาที่พบ ท่านคิดว่าควรมีแนวทางแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาทางทหารระดับสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อย่างไรบ้าง

3.1 ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

3.2 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

3.3 ด้านการตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

3.4 ด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาปรับปรุง

.....

.....

.....